

DRAUGAS

PERIODICALS
August 10, 2004
Vol. XCV

95-IEJI METAI

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

ANTRADIENIS - TUESDAY, RUGPJŪČIO - AUGUST 10, 2004

*****MIXED ADC 606
556 FB CRATIS
THE LIBRARY OF CONGRESS
EUROPEAN READING ROOM
SERIALS DIVISION
WASHINGTON DC 20540-4830

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 08-09-04

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TEL: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

95th ANNIVERSARY

Nr. 15K
Kaina 75 c.

Šiame numeryje:

Bicūlyste

Sveikatos klausimais.
Sukčiai siūlo „laimėti“.
2 psl.

Ką apie mus galvoja
Lietuva? Dėmesys
Lietuvos keliams.
3 psl.

Paskola Prisikėlimo
bažnyčios darbams.
Daržai ir darželiai.
4 psl.

„Draugo lietuviukai“.
5 psl.

Dainuojam Lietuvą
kaip džiaugsmą.
6 psl.

Renginių kalendorius.
7 psl.

Lietuviška veikla
Beverly Shores, IN.
Moksleivių dėmesui.
8 psl.

Sportas

* Olimpinių žaidynių
įkarštyje Atėnuose prie
Lietuvos olimpiečių ketina
prisiųnti prezidentas Valdas
Adamkus. V. Adamkus į Atėnus
planuoja išvykti rugpjūčio 21
dieną — tą dieną Lietuvos vyrų
krepšinio rinktinė žais atnaujin-
tą rungtynes su JAV. Ši penk-
tadienį prasidėsiančiose 28-
osiose olimpinėse žaidynėse
Lietuvai atstovaus baidarinin-
kai, boksinkininkai, buriuotojai,
dviratininkai, dziudo kovotojai,
imtyrininkai, irkluotojai, vyrų
krepšinio rinktinė, lengvosios ir
sunkiosios atletikos atstovai,
plaukikai, šaulė, penkiakovin-
inkai.

* Čekijoje vyksta VIII
tradicinis šachmatų festiva-
lis „Olomouc Chess Summer
2004“. Tarptautinių didmeis-
trių „Skanska Cup“ varžybose
penktąją vietą po 7 ratų su 4
taškais užima Gediminas Šar-
kauskas. Lietuvos šachmatin-
inkas 12 dalyvių varžybose iš-
kovojė 2 pergalės, 4 partijas
baigė lygiosiomis ir patyrė 1
pralaimėjimą.

* Sportininkų pergalės
sporto skatina gyventojus
didžiuotis Lietuva. Tai liudija
apklausos duomenys. Į klausi-
mą „Ar lietuvių pergalės sporte
skatina jūsų pasididžiavimą
Lietuva?“ teigiamai atsakė net
72.9 procento apklausoje daly-
vavusių asmenų.

Naujausios žinios

* Teismas pradės nagri-
nėti galimų grasinimų presi-
dentui bylą.

* Po atostogų vyriausy-
bė muša stropumo rekordus.

* Europos Komisijos na-
re ketinama vėl siūlyti D.
Grybauskaitę.

Valiutų santykis
1 USD — 2.813 LT
1 EUR — 3.452 LT

Valstybė nežino, kiek jos piliečių telefonų yra klausomasi

Vilnius, rugpjūčio 9 d.
(BNS) — Valstybėje niekas ne-
žino, kiek per metus išduodama
teismo leidimų operatyviniams
tarnyboms slapta kontroliuoti
telefono pokalbius, rašo dienraš-
tis „Kauno diena“.

Per pastarąjį pusmetį spau-
doje paskelbtų įvairių slapta
įrašytų telefono pokalbių gausa
atnaujino visuomenės įtarimus,
kad Lietuvoje gali būti vykdo-
mas visuotinis ir menkai kon-
trolluojamas pasiklausymas.

Teisėsąsauga tvirtina, kad
taip nėra, tačiau nepateikia jo-
kių, net ir apibendrintų statisti-
nių duomenų, kiek asmenų pa-

tenka į vadinamąjį telekomuni-
kacijų tinklais perduodamos in-
formacijos slapto kontrolės lau-
ką.

Politikai nurodo, kad tebėra
neaišku, kiek kartų per metus
būna motyvuotų teismų spren-
dimų pasiklausyti telefoninių
pokalbių. Be to, įtariama, kad
tokia neteisėta veikla gali už-
siimti su teisėsąsauga nieko ne-
dara neturinčios organizacijos.

Prezidentinis skandalas at-
skleidė, kad specialiosios tarny-
bos klausėsi ir įrašinėjo, o pa-
sui visuomenės teismui pateikė
prieštarai vertinamo vers-
lininko Jurij Borisov, taip pat

viešųjų ryšių konsultante save
vadinančios skandalingosios
Renatos Smailytės bei Rolando
Pakso bendražygio, firmos
„Restakas“ vadovo Algirdo
Drakso telefonų pokalbius.

Kai kurie jų tapo pagrindu
prezidento R. Pakso apkaltai ir
nušalinimui nuo pareigų.

Šiuo metu liepsnojantis ga-
limo parlamentarų kyšininkai-
vimo skandalas parodė, kad ke-
lerius metus slapta klausytasi
bendrovės „Rubicon group“ val-
dybos pirmininko Andriaus Ja-
nukonio telefono pokalbių.

Specialiosios tarnybos tvir-
tina, kad visiems šiems pokal-

biams pasiklausyti gauti teisėjų
leidimai, tačiau niekas negali
atsakyti, kiek per metus jų iš-
duodama arba bent jau kiek
žmonių patenka į slapto pasi-
klausymo akiratį.

Teisingumo ministerijoje
teigta, kad ši institucija apskri-
tai nerenka informacijos apie
teismų darbą ir informacijos pa-
siūlyta ieškoti Nacionalinėje
teismų administracijoje, kur at-
sakyta, kad tokio pobūdžio sta-
tistinės informacijos nėra nei už
šiuos, nei už praėjusius ar anks-
tesnius metus.

Seimo Operatyvinės veiklos
kontrolės komisijos pirmininkas

Nikolajus Medvedevas dienraš-
čiui teigė, kad komisijai nebuvo
suteikta jokia informacija apie
tai, kiek šalies teismuose išduo-
dama leidimų pasiklausyti tele-
fono pokalbių.

„Mes savo ruožtu negalime
patikrinti, kiek tie leidimai bu-
vo motyvuoti“, sakė parlamen-
taras.

Lietuvoje yra kelios opera-
tyvinės institucijos, turinčios
aparaturą slapta telefono po-
kalbių kontrolei ir tai darančios
— Specialiųjų tyrimų tarnyba
(STT), Valstybės saugumo de-
partamentas, Policijos departa-
mentas, Krašto apsaugos minis-

terijos II operatyvinių tarnybų
departamentas bei kai kurios
kitos. Nė viena jų neatskleidžia,
kiek vienu metu vykdoma tele-
fono pokalbių pasiklausymas.

Prieš kurį laiką buvęs
Valstybės saugumo departa-
mento vadovas Mečys Laurin-
kus užsiminė, kad vienu metu
klausomasi ne daugiau kaip 5-6
abonentų.

„Argi tai galima vadinti vi-
suotiniu pasiklausymu? Lietu-
voje nėra nei techninių, nei fizi-
nių, nei finansinių galimybių
vienu metu kontroliuoti dau-
giau nei keliolika telefonų“, tei-
gė M. Laurinkus.

Prezidentai: Lietuva ir Lenkija turi būti girdimos Europoje

Gdanskas-Vilnius, rug-
pjūčio 7 d. (BNS) — Gdanske
šeštadienį susitikę Lietuvos ir
Lenkijos prezidentai Valdas
Adamkus ir Aleksandr Kwas-
niewski pareiškė, kad Lietuva
ir Lenkija turi būti girdimos
Europoje.

V. Adamkus į Gdanską at-
vyko šeštadienio vidurdienį.
Tai yra pirmasis jo vizitas į už-
sienį po V. Adamkaus inaugura-
cijos prezidentu liepos 12-ąją.

Kaip sakė prezidento pata-
rėjas užsienio politikos klausi-
mais Edminas Bagdonas, mies-
to Rotušėje įvykusiame susiti-
kime prezidentai aptarė dviša-
lius santykius.

„Stipri Lietuva ir stipri
Lenkija — stiprioje Europoje“,
tokie šūkiu prezidentai įvardijo
abiejų valstybių tikslus.

V. Adamkus susitikime pa-
dėkojo Lenkijos prezidentui už
ištesėtą pažadą padėti Lietuvai
siekiant narystės NATO, kurios
nare Lenkija tapo 1999-aisiais.

V. Adamkus pakvietė A.
Kwasniewski dar šiemet atvyk-
ti vizito į Lietuvą. Lenkijos va-
dovas, pasak patarėjų, priėmė
Lietuvos vadovo kvietimą.

Lenkijos prezidentas A. Kwasniewski ir Lietuvos prezidentas V. Adamkus Gdanskio senamiestyje.

Džozas Barysaitis (ELTA) nuotr.

Lietuva užmegs diplomatinius santykius su Madagaskaru

Vilnius, rugpjūčio 9 d.
(BNS) — Lietuva ketina už-
megsti diplomatinius santykius
su pietrytinėje Afrikos žemyno
pakrantėje esančia Madagas-
karo Respublika.

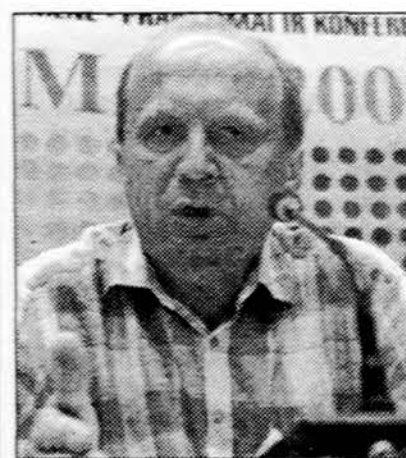
Nutarimą dėl diplomatinių
santykių užmegzimo vyriausy-
bė ketina priimti trečiądienį
rengiamame posėdyje.

Kaip skelbiama Užsienio
reikalų ministerijos parengta-
me nutarimo projekte, užmegz-
ti santykius su Madagaskaru
„aktuali plectantis Lietuvos
ekonomikai ir turizmo geografi-
jai“, be to, pasak nutarimo pro-
jekto, Lietuva yra suinteresuota
plėtoti įvairiapusių politi-
nius ir ekonominius ryšius su
šia valstybe.

Pasak URM parengto aiš-
kinamojo rašto, pagrindinis
Lietuvos tikslas Madagaskaro
atžvilgiu — politinis bendra-
darbiavimas tarptautinėse or-
ganizacijose. Madagaskaras
yra Jungtinių Tautų ir jos spe-
cializuotųjų agentūrų narys,
dalyvauja Afrikos sąjungos bei
Bendrosios rinkos Rytų ir Pietų
Afrikai veikloje.

„Atsižvelgiant į tai, kad
Lietuvos tikslai menkai atsto-
vaujami rytinėje ir pietinėje Af-
rikos dalyje ir kad ES rodo norą
plėtoti santykius su Madagas-
karu, manytume, jog tikslinga
užmegsti diplomatinius santy-
kius su Madagaskaro Respubli-
ka“, sakoma UR ministro An-
tano Valionio pareiškime.

Konservatoriai nori atriboti populistas

Andrius Kubilius
Valdo Kopūsto (ELTA) nuotr.

Vilnius, rugpjūčio 9 d.
(BNS) — Tėvynės sąjungos va-
dovas Andrius Kubilius para-
gino rinkėjus reikalauti, kad
partijos, kurioms jie atiduos sa-
vo balsus per Seimo rinkimus,
įsipareigotų po rinkimų nesu-
sidėti su Darbo partija.

Tokio pat aiškaus ir nedvi-
prasmio įsipareigojimo reika-
laujama ir iš Liberalų ir centro
sąjungos, su kuria konservato-
riai žada glaudžiai bendradar-
biauti per Seimo rinkimus šį
rudenį.

„Nenorėtume matyti, kad
kokoje nors apygardoje mūsų
paremtas liberalcentristų kan-
didatas, laimėjęs rinkimus, po
jų atsirastų Uspaskicho susi-
vienijime“, teigė A. Kubilius.

A. Kubilius taip pat kaltina
socialdemokratų ir socialibera-
lų susivienijimą pasyvumu „gi-
nant savo rinkėjus nuo Uspas-
kicho atakų, pastarajam uži-
mant naujus rinkėjų plotus“.

Lietuvos gyventojų namuose gausėja ginklų

Vilnius, rugpjūčio 9 d.
(ELTA) — Saviginiai laikomų
pistoletų ir revoliųerių skaičius
iki šių metų vidurio Lietuvoje
pasiekė 13,124.

Tai beveik 100 kartų dau-
giau negu prieš 10 metų, kai
privatiems asmenims buvo leis-
ta įsigyti šio pobūdžio šauka-
muosius ginklus.

Privaciai laikomų ginklų
gausėjimą Policijos departa-
mento Licencijavimo skyriaus
viršininkas Vytautas Velička
vadina natūraliu dalyku. Parei-
gūno žodžiais, tokios pačios ten-
dencijos, savotiškai atsklei-
džiančios turtingesnių žmonių pa-
dėtį, pastebimos ir kaimyninėse
valstybėse — Latvijoje bei Es-
tijoje.

„Verslininkams, kurie ve-
žiojasi didelės grynųjų pinigų
sumas, ar vienkimių gyventojų
ginklas iš dalies yra bū-

tinybė. Tačiau daugeliui kitų tai
jau prabangos ir pramogos da-
lykas“, sako V. Velička.

Kaip teigia V. Velička, šis
malonumas nepigus, kadangi
tik vienas pistoletas šoviny su-
nauja nuo lito iki kelių, o garsių
firmų pistoletai „Sig Sauer“,
„Beretta“ — nuo 3,000 iki 4,000
Lt. Tačiau padėvėtą pistoletą
galima įsigyti ir už 500-600 Lt.

Teisė pardavinėti pistoletus
bei revoliųerius Lietuvoje turi
Ginklų fondas, tačiau jų dabar
leidžiama įsivežti ir iš užsienio.

Labiausiai ginkluota yra
Vilniaus apskritis, mažiausiai
ginklų užregistruota Alytaus
apskritis.

Policijos pareigūnai kasmet
patikrina kiek mažiau kaip
trečdali privačių ginklų savi-
ninkų. Tačiau grubių ginklų lai-
kymo pažeidimų pasitaiko re-
tai, teigia V. Velička.

Irako armijai uniformos pasiūtos Vilniuje

Vilnius, rugpjūčio 9 d.
(BNS) — Vilniaus drabužių siu-
vimo bendrovė „Tuma“, birželį
baigusi įgyvendinti didelį tarp-
tautinį užsakymą būsimosios
Irako armijos uniformoms siūti,
tikisi ir ateityje aprūpinti šią
armiją apranga.

„Užsakovai liko patenkinti
mūsų darbu — neseniai apsi-
lančęs aukštas JAV armijos pa-
reigūnas sakė: laukite, užsa-
kymų dar bus“, sakė „Tumos“
direktorius Vladimiras Ivlije-
vas.

Tarptautinį konkursą Irako

armijos uniformoms siūti „Tu-
ma“ laimėjo vasarį.

Pasak V. Ivlijevo, įmonėje
buvo suvamos neperšlampama
uniforminė striukės bei
lauko apranga, kepurės ir ant-
salmiai.

V. Ivlijevo teigimu, daugiau
karinių uniformų šiemet ben-
drovė siūti neketina, tačiau da-
bar derasi su Vokietijos gaisri-
nės ir policijos atstovais.

„Mes nuolat jiems siuvame
uniformas, tikimes, kad ir da-
bar gausime naujų užsakymų“,
sakė „Tumos“ vadovas.

A. Zuoko „išauklėti“ V. Uspaskicho bendražygiai dairosi į dešiniuosius

Vilnius, rugpjūčio 9 d.
(ELTA) — Darbo partijos pir-
mininkas Viktoras Uspaskichas
nemato sąjungininkų tarp pa-
grindinių parlamentinių partijų
ir nesvarsto bendradarbiavimo
su jomis galimybių po Seimo
rinkimų. Savo ruožtu Darbo
partijos atstovas Europos parla-
mente Arūnas Degutis mano,
jog Darbo partija galėtų bendra-
darbiauti su liberalcentristų ir
konservatorių susivienijimu.

Paklaustas, kuris iš galimų
susivienijimų — socialdemokra-
tų ir socialliberalų ar liberal-
centristų ir konservatorių —
būsimame Seime būtų artimes-
nis Darbo partijai, V. Uspaski-
chas tvirtino, kad jo tai nedomi-
na.

„Eisime į rinkimus vieni.
Mūsų nedomina, kas ten su ku-

mių išlikti politiniame gyve-
nime“, teigė Darbo partijos va-
dovas.

Darbo partijos vicepirmi-
ninko Viktoro Muntiano teigi-
mu, su kitomis partijomis ar su-
sivienijimais būsimame Seime
Darbo partija bendradarbiaus
tik „programiniu pagrindu“.

Europos parlamento Libe-
ralų demokratų ir reformų grupės
vadovams nusprendus pri-
imti į šią grupę Darbo partijos
atstovus, Liberalų ir centro są-
jungos pirmininkas Artūras
Zuokas žadėjo, kad jo partija
imsis Darbo partijos auklėtojos
vaidmens.

„Nusprendėme, kad duri-
mis netransksime, bet sieksime
auklėti kolegas iš Lietuvos, kad
Darbo partijos atstovų nuosta-
tos keistusi ir labiau atitiktų

Rinkimams ir partijoms bus skirta 10 mln. litų

Vilnius, rugpjūčio 9 d.
(BNS) — Seimo rinkimams bei
politiniams partijoms ir organi-
zacijoms paremti šiais metais iš
biudžeto bus skirta 10 mln. litų.

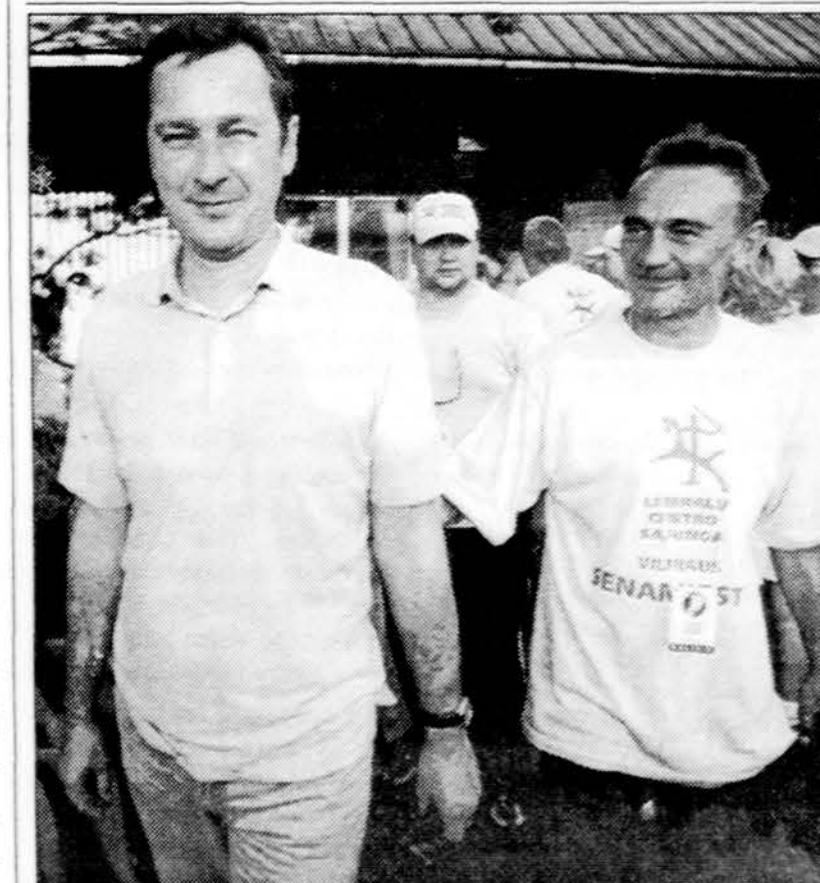
Tikslindama šių metų val-
stybės biudžetą, Finansų minis-
terija siūlo 5 mln. litų skirti Sei-
mo rinkimų antrajam ratui or-
ganizuoti bei 5 mln. litų padi-
dinti valstybės biudžeto išmo-
kas politinėms partijoms ir or-
ganizacijoms.

Atitinkamą įstatymo pro-
jektą vyriausybė ketina svars-
tyti trečiądienį vyksiančiame

posėdyje, pranešė Finansų mi-
nisterija.

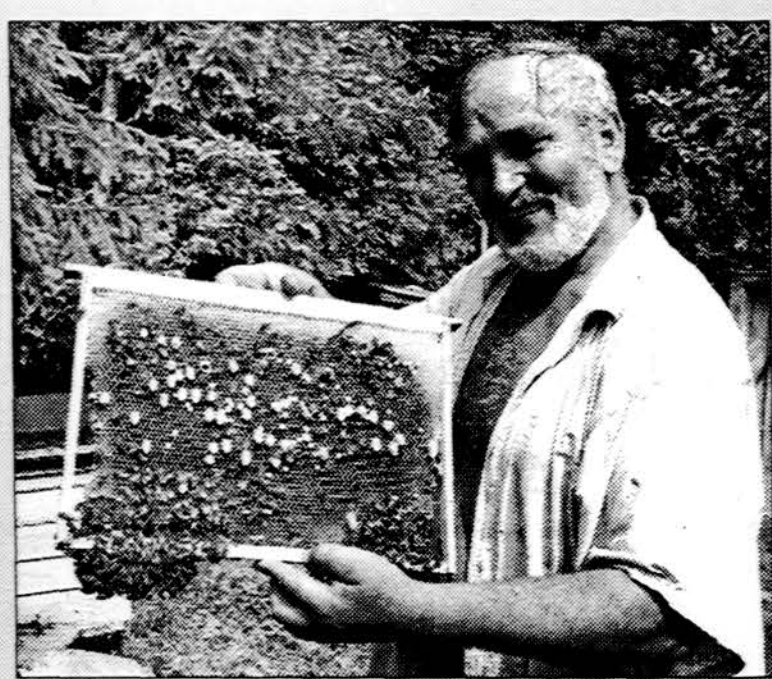
Politinių partijų ir politinių
organizacijų finansavimo įsta-
tyme nustatyta, kad valstybės
biudžeto parama partijoms ir
organizacijoms negali viršyti
0.1 proc. biudžeto išlaidų.

Šiuo metu valstybės biudže-
te patvirtintas išmokų dydis —
1 mln. litų — sudaro mažiau nei
10 proc. leidžiamos sumos. Sie-
kiant tinkamai paremti politi-
nes partijas ir organizacijas,
valstybės biudžeto išmoka didi-
nama 5 mln. litų.

Liberalų ir centro sąjungos nariai savaitgalį dalyvavo saskrydyje prie Platių ežero, kur ruošėsi artėjantiems Seimo rinkimams. Saskrydyje daugiausia laiko buvo skiriama sportui ir pramogoms. Žemaitijos nacionaliniame parke vykusio tradicinio saskrydžio „Platele 2004“ šūkis — „Atse-
pute Platių ežerą laimėsim ir ontrus rinkimus!“ Nuotr.: Artūras Zuokas ir
Vytautas Bogušis saskrydyje.

Valdo Kopūsto (ELTA) nuotr.

Lietuviai nuo senų senovės myli bites — jas auginą, vašina, skaniai, sveiku medumi. Ir dabar lietuviai bitininkystės neatsako: Štai Panevėžio rajone, netoli Juodlikėnų kaimo esančioje sodų bendrijoje, 64 metų bitininkas Rimantas Lisauskas viename avilyje aptiko apie 100 lervučių, iš kurių turėtų išsivystyti bičių motinėles. Gintaro Lukoševičiaus (Panevėžio balsas-Elta) nuotr.

SVEIKATOS KLAUSIMAI

NEMIGA GALI BŪTI ASTMOS ŽENKLU

JONAS ADOMAVIČIUS, M.D.

Daugelyje kitokių kvėpavimo takų ligų negerumai nyksta poilsiaujant, tik ne astmos atveju. Jos naktinis paastrėjimas gali būti sunkiai sutvarkomas. Šiuo atveju plaučių veiklos įvairumas pakyla: žemiausias lygis pasirodo 4 v. priešpie, o viršūnė — 4 v. popiet.

Vidutinė ar stipri astma gali paastrėti ir trukdyti miegą. Ilgo veikimo bronchus išplečia vaistai Salmeterol (servent) ir teofilinas gali sukontroliuoti viršutinę negerumą. Reguliarus priešūdegiminių vaistų vartojimas kaip įkvėpami kortisoniniai vaistai gali apsaugoti nuo astmos pablogėjimo ir sumažinti jos sunkumą per dieną ir per naktį. Naktinės astmos gydymas pagerina dienos metu atliekamų užsėmimų.

Gydytojai žino, kad prieš tiriant plaučių talpą (spirometry) neimami bronchus išplečia vaistai per šešias valandas. Taip pat jie žino, kad arterinio kraujo dujų tyrimas mažai talkina astmos diagnozavimui, kada sunkios astmos atveju padeda šie reiškiniai: nuovargis dėl padidinto alsavimo, nepasakymas pilno sakinio, kvėpuojant naudojant pagalbiniai raumenys, nosies paraudimas, stiprus jaudrumas ir baimingumas, švilpimas girdimas iš tolo ir sumažėję alsavimo garsai jų klausant su stetoskopu.

Astmos vaistai suskirstyti į dvi grupes

Astmos žinovai 1997 m. suskirstė vaistus prie astmą į šias dvi grupes: 1. Ilgalaičiai nuolatines astmos sutvarkymui vaistai; 2. Greitam astmos negerumų ir jų paastrėjimo tvarkymui vaistai.

Geriausieji veiklą ilgalaikiui astmos sutvarkymui vaistai yra tie, kurie veikia ir prieš uždegimą, kaip kortisoniniai (corticosteroids) — įkvėpant ar per burną imant — tai *cromolyn sodium* (Intal) ir *nedokromil sodium* (Tilade). Įkvėpimui kortisoniniai vaistai visada naudojami su rankoje laikomu (hand-held spacer) įrankiu. Jis sumažina pavojų gerklėje gauti

grybelį (oropharyngeal candidiasis), kuris dažnai atsiranda gerklėje, kai ten patenka didelės dalelės kortisono (*Aerosol corticosteroids*).

Kiti ilgai astmos sutvarkymui vaistai yra ilgo veikimo beta — *adrenergic agonists* (*salmeterol*), prailginto veikimo (*sustained release*) *theophylline* ir *leukotriene modifiers*.

Greito veikimo astmai tvarkyti vaistai trumpai veikia į kvėpamą beta — 2 *agonists*, *anticholinergic*, kaip *ipratropium bromide* (*Atravent*) ir per burną kortisoniniai vaistai (*Corticosteroids*).

Greito veikimo vaistus (kaip *Atravent*) reguliariai vartojant sutvarkoma lengva, su pertraukomis esanti astma. Tokios jos negerumai pasirodo retai ar netgi tris kartus per savaitę; naktiniai paastrėjimai — retiau kaip trys per mėnesį ir plaučiai esti ramūs protarpiais tarp paastrėjimų, kurie tęsiasi tik kelias valandas.

Stipresnė astma serga ligo- niai reikalauja daug stipresnio gydymo, kai astma paastrėja dažniau negu du kartus per savaitę ir kai naktimis ji aštrėja dažniau dviejų kartų per mėnesį ir kai astma trukdo ligo- nio veiksmams. Tada gydoma ilgo veikimo vaistais, kaip *Intal*, *Tilade*, kurie imami visada su kortisoniniais vaistais (*corticosteroids*).

Dar tie ilgalaikiai vaistai imami tada, kai plaučių talpa negrįžta normon po astmos priepuolio.

Pirmas vaistas vaikų astmai yra įkvėpamas *cromolyn*, o suaugusiems — *Corticosteroidai*.

O vartojimas *leukotriene modifiers* yra dar svarstomas. Geresniam astmos sukontroliavimui, kai vidutinė ar sunki ji nesiliauja, tada *leukotriene modifiers* su maža doze įkvėpantių kortisoninių vaistų galima pridėti prie esamo gydymo.

Ilgo veikimo vaistai turi būti naudojami kartu saugantis nuo astmos priepuolio bei mazinant jo sunkumą. Tas padės pervargusiems astmai. Tik jie neužvaduoja greito veikimo vaistus, kai staiga bronchams susitraukiant paastrėja astma.

dr. V. Putnienė

DR. V. PUTNIENĖS ODONTOLOGIJOS KLINIKA
Kalmiečių g. 164A, Kaunas LT-3009, Lietuva
Telefonas: 011-370-37-388.388; El. paštas: putna@mail.lt

KAS TAI YRA NUIMAMI DANTŲ PROTEZAI

Dantis reikia pradėti prižiūrėti, tik jiems išdygus. Tinkama higiena, sveika mityba ir laiku taisomi dantys padės išsaugoti kuo daugiau savų dantų. Tačiau su metais mes jų netenkame dėl daugelio priežasčių: dantų educijos, periodonto ligų, traumų. Netekus kelių dantų, beveik visada defektą galima atstatyti nenuimamais tiltiniais protezais. Netekus daugiau dantų ar galinių krūminių, dar galime pasirinkti keletą dantų protezavimo metodų, kai defektai yra atstatomi nenuimamais protezais. Tačiau, kai likę per mažai dantų ar jie per silpni, tenka pasirinkti plokštelinius, išimamus protezus. Statistškai vyresni nei 60 amžiaus žmonės viename žandikaulyje vidutiniškai turi tik 5-6 dantis. Vadinasi, daugumai pagyvenusių ir vyresnio amžiaus žmonių reikia nuimamų protezų.

Pirmieji nuimami plokšteliniai protezai pradėti gaminti jau 14 amžiuje. Tačiau dar ir dabar dažnai žmonės bijo šių protezų. Jie geriau vaikšto be dantų su esamais defektais, nei nešioja plokštelę. Tai labai kenkia kramtymo aparatui. Netekus daugumos dantų, visas kramtymo krūvis tenka likusiems dantims. Likę dantys dėl padidinto krūvio pradeda greičiau dilti, keičia savo padėtį dantų eilėje, pradeda klibėti. Galiausiai mes galime netekti ir jų. Netekus dantų, pasikeičia žmogaus išvaizda, sutrinka kalba, maisto kramtymas ir ryjimas. Dėlto gali sutrikti ir skrandžio veikla. Blogai, kai likę dantys neturi antagonistų (antagonistas — tai tas pats dantis priešingame žandikaulyje). Tada jie nedalyvauja kramtyme, pradeda leisti (kilti), kol pasiekia priešingo žandikaulio gleivinę. Tokiu atveju gali būti apskunkintas ne tik išsišiojimas bei sąnario darbas, bet ir tolimesnis protezavimas tampa labai sudėtingas. Plokšteliniai protezai gali būti kelių tipų. Dažniausiai gaminamos paprastos plokštelės ir lanko atraminiai protezai.

Paprastos plokštelės — tai protezai, kurių pagrindas gaminamas iš plastmasės, į kurią įstatomi dirbtiniai dantys. Protezo pagrindas tiesiogiai užsideda ant dantenų gleivinės. Kai burnoje dar yra likę dantų gaminamos dalinės plokštelės. Kai burna bedantė — visos plokštelės. Dalinę plokštelę burnoje prilaiko kablukai, kurie kabinausi už likusių dantų. Juo daugiau dantų, tuo geriau laikosi plokštelė. Visos plokštelės burnoje laikosi dėka anatominių žandikaulio ypatumų bei protezo konstrukcijos. Pagaminus paprastą dalinę plokštelę, kablukai tik prilaiko protezą. Visas kramtymo metu susidaręs spaudimas per plokštelės bazę persiduoda burnos gleivinei. Sudėtingesnis yra lanko atraminis protezas (biugelis), kurio kablukai yra liejami. Dėl savo sandaros šie kablukai ne tik palaiko protezą burnoje, bet ir dalį kramtymo spaudimo perduoda dantims. Šiuose protezuose dalis plastmasinės bazės yra pakeičiama metaline juoste — vadinama lanku. Jis jungia atskiras protezo dalis — pagrindus ir kablukus į vieną visumą, dalyvauja, paskirstant spaudimą ir iš dalies saugo atraminis dantis nuo išklumbo. Lanko dėka dalis gleivinės lieka nepadengta plastmasa. Lanko atraminis protezas gamyba daug sudėtingesnė nei paprastų plokštelę, reikalauja brangesnių medžiagų ir didesnių laiko sąnaudų, tačiau lankiniai protezai, lyginant su paprastais, nuimamais protezais, turi nemažą funkcinių, estetinių ir fonetinių pranašumų. Lanko atraminis protezas žmogui patogus ir malonus nešioti. Jie uždegina mažesnę gleivinės plotą, tvirtiau laikosi, biologiškai priimtinesni. Koks protezas yra geriausias pacientui, patarti gali gydytojas darbo kabinete matydamas situaciją vietoje. Neužmirškime savo dantų ir mūsų savijautą bus geresnė.

Snieguolė Baltaiškytė
V. Putnienės stomatologijos klinikos gydytoja

Sukčiai siūlo „laimėjimus“

Telefoniniams sukčiams Lietuvoje ilgai nereikia ieškoti aukų — žiniasklaida jau daugiau kaip metus mirga pranešimais apie apgavikus, tačiau lengvatikių kol kas nemažėja. Policija registruoja įvairiose loterijose „laimėjusius“ asmenis, tik, deja, žaidimų „organizatorių“ nesuranda. Pareigūnai tikina, kad dėl to dažniausiai kalti patys žmonės, net nepasidomėję žaidimų „organizatoriais“, atiduoda sukčiams savo pinigų, o kartais net sumoka daugiau nei vertas pats prizas.

„Nedalyvauju, bet laimėjau“

„Sveikiname, jūs laimėjote 2,000 litų apsipirkti prekybos centre „Akropolis“, — praeisioji savaitę tokia SMS žinutė gavusi 29 metų vilnietė Jurgita pradėjo apsidžiaugę: pagaliau ir jai nusišypsojo laimė loterijoje. Tačiau netrukus mergina susimąstė: kodėl loterijos organizatoriai jai nepaskambino, o pati liepė užsiregistruoti nurodytu adresu? Be to, Jurgita prisiminė, kad jokioje pramogų ir prekybos centro „Akropolis“ loterijoje ji nedalyvavo. „Tada supratau, kad galėjau tapti nusikaltėliu auka“, — sakė vilnietė.

Jurgita ištyrė gautą SMS žinutę, tačiau daugelis lietuvių, vos gavę tokio ar panašaus turinio pranešimą, iš karto puola skambinti nurodytu telefono numeriu ir „registruotis“. Iš Jurbarko rajono į Vilnių prieš dvejus metus atsikraustęs Viktoras prisipažino kartą „laimėjęs“ telefoninėje loterijoje. „Dar tada apie tokius sukčiavimų atvejus laikraščiai neraišė, — pasakojo studentas. — Todėl kai gavau pranešimą apie laimėtą televizorių, labai nudiuguojau — bendrabutyje jo neturėjau. Paskambinęs nurodytu telefono numeriu sužinojau, kad esu nelaimėtojas, o tik vienas iš pretendantų laimėti televizorių. Tačiau man taria- masis operatorius aiškino, kad kompiuterinė sistema visiems pretendentes ta pati sekundė išsiuntė pranešimus, todėl kas pirmasis — tas laimingasis. Maniau, kad esu pirmas, tačiau paaiškėjo, kad kuo skubiau už 50 litų turui nusipirkti mobiliojo ryšio telefono kortelę, dar kartą paskambinti šiuo numeriu ir padiktuoti papildomo kortelės kodą. Žinoma, nubėgau iki spaudos kiosko, nusipirkau kortelę, vėl paskambi-

nau, padiktavau kodą, tačiau televizoriaus nelaimėjau. Neva už mane greičiau paskambino du vaikinai...“

Viktoras sakė, kad ne iš karto supratus apgaulę — tik vėliau, pasižvelgęs su draugais, jis sužinojo, kad prarado 50 litų. „Kai pabandėme papildyti draugo mobiliojo ryšio kortelę, išitikinome, — ji jau nebegalioja“, — sakė vaikinai. Poros metų senumo istoriją Viktoras buvo perversas prisiminti praėjusią savaitę — vėl gavo pranešimą apie sėkmę loterijoje. „Iš karto supratau, kad galėčiau tapti nusikaltėliu auka“, — sakė vilnietė.

Jurgita ištyrė gautą SMS žinutę, tačiau daugelis lietuvių, vos gavę tokio ar panašaus turinio pranešimą, iš karto puola skambinti nurodytu telefono numeriu ir „registruotis“.

Iš Jurbarko rajono į Vilnių prieš dvejus metus atsikraustęs Viktoras prisipažino kartą „laimėjęs“ telefoninėje loterijoje. „Dar tada apie tokius sukčiavimų atvejus laikraščiai neraišė, — pasakojo studentas. — Todėl kai gavau pranešimą apie laimėtą televizorių, labai nudiuguojau — bendrabutyje jo neturėjau. Paskambinęs nurodytu telefono numeriu sužinojau, kad esu nelaimėtojas, o tik vienas iš pretendantų laimėti televizorių. Tačiau man taria- masis operatorius aiškino, kad kompiuterinė sistema visiems pretendentes ta pati sekundė išsiuntė pranešimus, todėl kas pirmasis — tas laimingasis. Maniau, kad esu pirmas, tačiau paaiškėjo, kad kuo skubiau už 50 litų turui nusipirkti mobiliojo ryšio telefono kortelę, dar kartą paskambinti šiuo numeriu ir padiktuoti papildomo kortelės kodą. Žinoma, nubėgau iki spaudos kiosko, nusipirkau kortelę, vėl paskambi-

— „Apie aferistus daug rašė laikraščiai, rodė televizija, tačiau niekaip nesuprantu, kaip atsiranda jais patikintų lengvatikių“, — svarstė Viktoras. Pasirodė, policijos pareigūnams ir budėtojų dalį kasdien paskambina net keliolika žmonių ir praneša apie galimus sukčiavimus atvejus. Tačiau nusikaltėliui gudrus — jie reikalauja pasakyti papildomo kortelės kodą, o tik paskui pažada, jog laimėtas prizas bus pristatytas į namus. „Susitikti su savo aukomis jie vengia, nes puikiai supranta, kad gali būti demaskuoti“, — sakė pareigūnai.

Praėjusią savaitę į Klaipėdos policiją kreipėsi 45 metų vyriškis, kuris pasiskundė, kad nusikaltėliams padiktavo papildomo kortelių kodą, kuriuos įsigijo už 200 litų. Gavęs SMS pranešimą klaidpėdėties apsidžiaugė prekybos centre „Topo centras“ laimėjęs mobilijų telefoną. Kad yra apgautas, vyriškis suprato tik po kelių valandų, kai apie savo lai-

mėjimą pasakojo savo draugams.

Pasak pareigūnų, tai jau ne pirmas kartas, kai sukčiams pavyksta išvilioti po kelis šimtus litų už tariamą prizą. Prieš tai Vilniaus policiją savo naviu nustebeino vienas 44 metų vilnietis — jis pareiškė, kad „loterijos organizatoriais“ padiktavo papildomo kortelių kodą už daugiau kaip tūkstantį litų. Vyriškis tikėjo, kad padiktavęs kodą gaus laimėtą telefoną. Tačiau paaiškėjo, kad „laimėtas“ telefonas parduotu- vėje kainuoja bene perpus pigiau nei jis sumokėjo už papildomo kortelės.

Praranda sveiką nuovoką „Mes stebimes žmonių naviu, prisipažino vieno Vilniaus policijos komisariato pareigūnas. — Ateina jie pas mus su pareiškimu ir tikina, kad juos apgavo. Bet juk patys kalti, kad nepasitikrinę informacijos pirmam pasitaikiusiam žmogui atiduoda savo pinigų. Gavę pranešimą apie tariamą laimėjimą, jie praranda sveiką nuovoką“.

Loterijas organizuojanti bendrovė atstovai tikina, kad jie niekada žmonėms nesu- siunčia pranešimų apie laimėjimus, o informuoja asmeniškai. Be to, loterijoje laimėti prizai atiduodami nemokamai, o ne už telefono kortelių papildomo kodą ar pan.

Tačiau, pareigūnų teigimu, pastaruoju metu pasitaikė atveju, kai sukčiai kitais būdais išvilioti lengvatikių pinigų — dažniausiai SMS žinutė praneša apie tariamą laimėjimą, o kad žmogus paskambina nurodytu telefono numeriu, jam nurodo- ma į sąskaitą banke pervest tam tikrą pinigų sumą. „Kol bus lengvatikių, tol sukčiai jais naudo- sis“, — tikino pareigūnas.

Dainius Sinkevičius
„Valstiečių laikraštis“, 2004 m. Nr. 57

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.
Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.
Subscription Rates: \$100.00. Foreign countries \$115.
Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.
Mazindami pasto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.			
	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$100.00	\$60.00	\$38.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$115.00	\$65.00	\$45.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$60.00	\$45.00	\$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$65.00	\$50.00	\$38.00
Užsakant i Lietuva:			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Reguliariu paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida oro paštu	\$160.00	\$85.00	
Tik šeštadienio laida reguliariu paštu	\$55.00		

Vyriausio redaktorė — Danutė Bindokienė
Administratorius — Valentinas Krumpalis
Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis
• Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
• Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
• Redakcija už skelbimų turinį neatkato. Skelbimų kainos atsiunčiamas, gavus prašymą, ką nors skelbti.
• Redakcija straipsnius taisy savo nuožūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo.
Siunčiant prašome pasiikyti kopiją.
El-paštas: administracija@draugas.org
redakcija@draugas.org
rastine@draugas.org
skelbimai@draugas.org

TERESĖ KAZLAUSKAS, M.D.
Vaikų gydytoja
900 Ravinia Pl., Orland Park, IL
Tel. 708-349-0887.
Priklauso Pakos ir Christ ligoninėms.

EDMUNDAS VIZINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbama lietuviškai
6918 W. Archer Ave. Ste. 516
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

DR. TOMAS ZUBINAS
DANTŲ GYDYTOJAS
4560 W. 103rd St.
Oak Lawn, IL 60453
Tel. 708-423-5155.

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
Akių ligos — chirurgija
150 E. Huron, Suite 1000
Chicago, IL 60611
Valandos pagal susitarimą
Tel. 312-337-1285

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už priimančią kainą.
Sutvarkymai kalbėti angliai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
55 E. Washington, Suite 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260.

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

SU GĖLĖMIS PRIE VARTŲ...

Antroji lauko darbų diena „Aukščiūose“

Visus svečius, atvykstančius į Aukštųjų dalyvauti šių metų lauko darbų dienose liepos 15 dieną, su gėlėmis prie ūkio vartų pasitiko aplinkinių kaimų vaikai, vadovaujami mokytojos Janinos Gurcinienės. Toks draugiškas svečių sutikimas, kaip nurodo Vytautas Šliūpas, pagrindinis šio parodomos ūkio sumanytojas ir steigėjas, su- jaudino svečius iš užsienio. Jie nėra ko stebėtis — žmogus iš kitur visuomet labiau pastebi ir įvertina vietinių žmonių pas- tangas gražiai priimti svečius.

„Šiais metais Lietuvoje orai buvo baisūs: lietus kiekvieną dieną ir šaltiai, tad visi augalai, kuriuos rodė žmonėms prieš dvejus metus tokiu pat metų laiku dar nebuvo davę vaisių. Gal tik vėliau šiais metais matysime derlių, kurį norėjome parodyti žmonėms, atvyku- siams į antrąją lauko darbų die- ną „Aukščiūose“, sako Vytau- tas Šliūpas, pripažindamas, kad šių metų lauko darbų dienose nebuvo įmanoma sukurti pageidaujamo efekto, bet tai visai netrukdo čia suruoštos konferencijos dalyviams kalbėti apie naujus ūkininkavimo me- todus, miškų tvarkymą, aptari- ant žemės ūkio finansavimo problemas. Lauko darbų dienos programa buvo skirta Lietuvos smulkiųjų ūkininkų problemų aptarimui ir galimiesiems spren- dimams.

Viena bėda yra ta, kad Lietuvos smulkieji ūkininkai „nenori persiorientuoti į Vaka- ruose naudojamus metodus.

Jiems visai nesvarbu kokybė. Sovietų Sąjungos laikais viskas buvo orientuojama į kiekybę. Ūkininkai yra prie to pripratę ir stengiasi pagaminti kuo dau- giau, o norint parduoti produk- ciją Vakarams, reikalaujama, kad tie gaminiai ar produktai būtų kokybiški. Nors periori- tavimas būtinas, Lietuvos ma- žiesiems ūkininkams tai yra sunkiai įveikiama kliūtis“, sako Vytautas Šliūpas, pabrėžda- mas, kad lauko darbų dienos tikslas yra Lietuvos ūkinin- kams pateikti kuo daugiau naujų idėjų, nes, kaip ir visur kitur pasaulyje, ūkininko kal- bomis neįtikinsi — jie nori patys pamatyti, pačiupinėti, paragau- ti ir tik tada įsitikins, ūki- ninkas ima veikti ta linkme“.

„Aukščiūai“ buvo įkurti 1999-šiais metais. Šios pelno nesiekiančios organizacijos tikslas yra diegti, vystyti, remti ir pro- paguoti žemės ir miškų ūkio technologijas Lietuvoje. „Auk- sčių“ ūkis yra netoli Gruzdžių, Šiaulių rajone. Vytauto Šliūpo šeimos lėšomis ūkyje yra pas- tatytas gyvenamasis namas. Alexander ir Stasės Wesey aukos dėka stovi nemažas an- garas, kuriame yra laikoma žemės ūkio mašinerija, paaukota Kalifornijos ūkininko George Dierssen, jam pasitraukus pen- sion. Netrukus bus pastatytas ir pagrindinis ūkio pastatas, kurio statybai lėšas paaukojo čikagietis Grazina Liautaud, sa- vo tėvelio agronomo J. Gudaitio atminimui.

Romas Kasparas

Remkite ir platinkite katalikišką spaudą

DRAUGAS
THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

SUSISIEKIMO SEKTORIJE DIDŽIAUSIAS DĖMESYS LIETUVOS KELIAMS

KESTUTIS PRANCKEVIČIUS

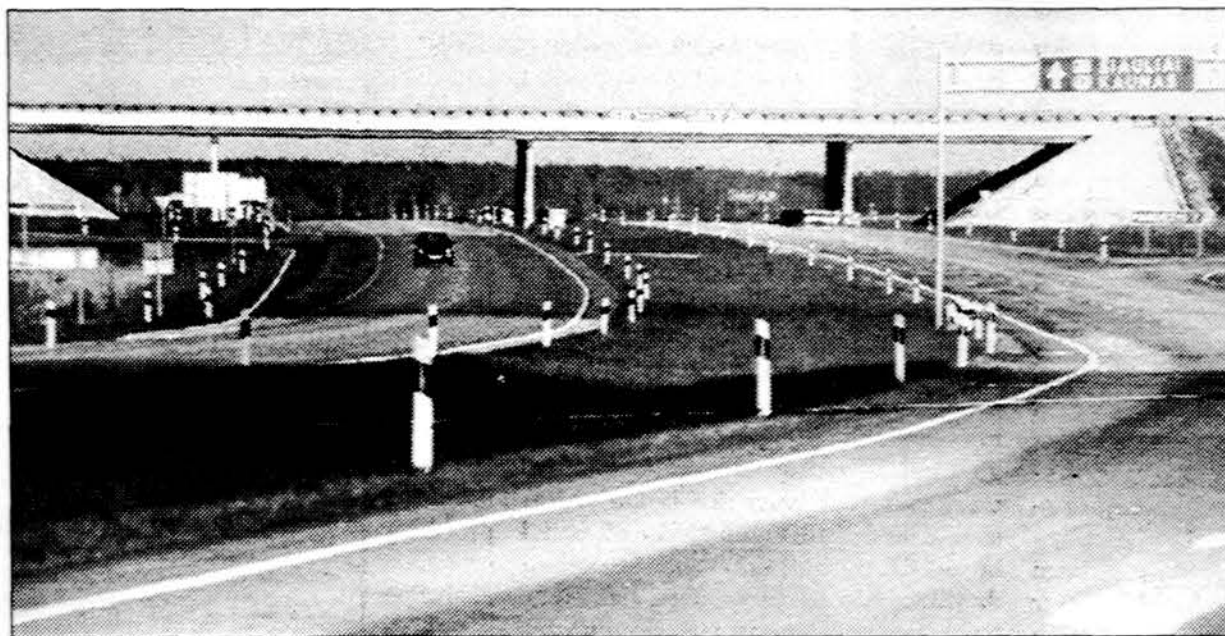
Šiandien susisiekimo sektorius, kuriame dirba beveik 96,000 Lietuvos gyventojų, sukuria 15 proc. šalies bendrojo vidaus produkto (BVP). Nutiesta beveik 22,000 kilometrų vien valstybinės reikšmės kelių bei 1,775 kilometrų geležinkelų. Lietuvos oro erdvę kerta 12 tarptautinių oro kelių, oro uostai siūlo tiesioginius skrydžius į 24 valstybes. Vien šiais metais Lietuvos keliais, geležinkeliais, oro ir vandens transportu bus pervežta 95 mln. tonų krovinių, o pernai Susisiekimo ministerijos ir jai pavaldžių institucijų projektams įgyvendinti buvo skirta beveik 1,2 mlrd. litų. Lietuvos susisiekimo ministro Zigmo Balčytis teigimu, mūsų valstybei jau artimiausioje ateityje atsivers palankiausias galimybės susijungti su visais Europos regionais.

Neatsitiktinai šalies transporto ir ryšių sektoriaus modernizavimą iki 2015 metų bus investuota apie 20 mlrd. litų. Didžioji dalis šių lėšų ateis iš Europos Sąjungos fondų. Z. Balčytis išsiskiria, jog Lietuva greitai taps perspektyvia transporto šalimi. Tai reiškia, kad ateityje nemažai pinigų mūsų šalis uždirbs už per Lietuvą iš rytų ir vakarus ir iš šiaurės į pietus plūstančius krovinių ir keleivių srautus. Apie Susisiekimo ministerijai išskeltus aktualius uždavinius ir kitas problemas, ministras Zigmas Balčytis sutiko duoti išsiskirti interviu mūsų dienraščiai.

— **Daugeli skaitytojų domina, kaip pastarieisiais metais vykdomi lygiai prieš 10 metų pradėti plataus masto darbai vystant garsųjį tarptautinį Via Baltica projektą. Gal galėtumėte papasakoti apie jį iš esmės nuveiktus darbus šioje srityje, koks mūsų valstybės indėlis įgyvendinant šį svarbų projektą?**

— Lietuva, kaip ir kitos Baltijos šalys, yra prekybinių kelių kryžkelėje. Jos teritoriją kerta du iš devynių Europos transporto koridorių, dėl kurių buvo susitarta 1994 metais Kretėje ir 1997 metais Helsinkyje, transporto ministrų konferencijose. Tai IX ir I transporto koridoriai su savo atšakomis. 1994 m. spalio mėn. buvo sudaryta aukšto lygio Via Baltica darbo grupė, susidedanti iš Estijos, Suomijos, Latvijos, Lietuvos ir Lenkijos susisiekimo ministerijų atstovų, o taip pat Europos Komisijos, Pasaulio banko, Europos rekonstrukcijos ir plėtros banko, Europos investicijų banko ir šiaurės investicijų banko atstovų. Ši darbo grupė 1996 metų sausio mėn. pateikė penkerių metų Via Baltica kelio vystymo investicinę programą. Tais metais buvo sudarytas Via Baltica monitoringo komitetas, kurio uždutis buvo sekti, kaip įgyvendinama parengta programa.

O dabar norėčiau truputį daugiau papasakoti apie Via Baltica kelio vystymo investicinę programą ir kt. Kaip žinome, 1997 m. buvo pradėtas, o 2000 metais baigtas pirmasis Via Baltica kelio rekonstrukcijos etapas. Visi darbai, numatyti šiame etape, buvo atlikti laiku ir buvo pasiekta ištisai puikių rezultatų; nutiesta 71 km naujų kelių; rekonstruota arba sustiprinta 103 km kelio; pastatyti, suremontuoti ar sustiprinti 5 tiltai ir 7 viadukai; įdiegtos naujos saugaus eismo priemonės; nutiesta 10 km pėsčiųjų ir dviračių takų; sumontuota 7,5 km atitvarų; rekon-

Nemaža dalis Lietuvos kelių jau šiandien atitinka europietiškus reikalavimus.

A. Tumėno nuotr.

ruota 11 sankryžų. Bendra atliktų darbų vertė siekė 278 mln. litų.

Antrojo Via Baltica kelio rekonstrukcijos etapo investicinė programa (parengta 2001 metais) sudaryta iš projektų, kurie laikomi aktualiaisiais ir tuo pačiu metu valstybės institucijų parengtais įgyvendinti. 2006 metais Lietuva užbaigs esminį visos jos teritorijoje esančios Via Baltica kelio dalies atstatymą ir rekonstravimą. Antroje etape bus atlikti šie darbai: nutiestas Marijampolės ir Kalvarijos aplinkkelis (sekmingai baigtas 2002 metais); pastatyti Marijampolės I ir II, Nausodės bei Garliavos skirtingo lygio sankryžos (darbai baigti 2003 metais); nutiesta Kauno miesto vakarinio aplinkkelio antroji judėjimo juosta (darbai baigti 2003 metais); sustiprinta asfaltbetonio dangų kelyje Panevėžys–Pasvalys.

Patikslinta bendra šių darbų vertė yra apie 42,2 mln. eurų. Pirminėje Via Baltica kelio vystymo programoje 2001–2006 m. buvo numatyta skirti 28,5 mln. eurų, tačiau patikslinus Marijampolės–Kalvarijos aplinkkelio tiesimo išlaidas ir papildomai įtraukus Panevėžio–Pasvalio kelio ruožo dangos stiprinimą, ši suma padidėjo. Antrojo etapo darbai finansuojami iš Europos Sąjungos suteiktos paramos (PHARE, ISPA) ir Lietuvos lėšų.

— **Per keliolika metų aki-vaizdžiai pasikeitė mūsų šalies keliai, ypač pagrindinėse magistralėse. Tiesa, prieš trejetą metų buvo kilę nuogastavimų, esą valstybei sumažinus lėšų keliams bei jų infrastruktūrai plėtoti, gerokai pablogės kelių būklė, neužteks pinigų jiems sutvarkyti. Bet apie tai dabar kalbės šis ir nebe kalba. Tikriausiai lyg ir problema pavyko sėkmingai įveikti?**

— Natūralu, kad šiandien, kai jau tapome visateisiais Europos Sąjungos nariais, pagrindinio dėmesio sulaukia tarptautiniai transporto koridoriai. Daug dėmesio skiriame minėtiems Via Baltica magistralėms, kurios kokybė per pastarąjį dešimtmetį stipriai pagerėjo. Kelyje Vilnius–Kaunas–Klaipėda mes sugebame išsaugoti tą patį lygį, koks jis buvo prieš 15 metų. Eismo saugumo požiūriu jis yra net šiek tiek geresnis: įrengti atitvarai, apsauginiai barjerai, saulelės, modernizuotos sankryžos. O visas Lietuvos kelių tinklas per pastaruosius 14 metų nusidėvėjo 16 proc. — vien todėl, kad Lietuvoje dar nėra pakankamai atstatoma nusidėvėjimo vertė. Malonu, kad bent per pastaruosius porą metų magistraliniuose ir krašto keliuose pavyko sustabdyti dangų irimą.

Kitas svarbus dalykas — įstatymų tvarkymas. Įstatymų, poįstatyminių aktų, Vyriaus-

sybės nutarimų ir kitų dokumentų, reglamentuojančių kelių ūkio, kaip valstybės turto, priežiūrą ir plėtrą. Pirmiausia tai Kelių įstatymas, kuris apibrėžia, kas tai yra valstybės, vietiniai, fiziniams ar juridiniams asmenims priklausantys keliai, kaip jie gali būti perduodami iš vienos nuosavybės formos į kitą ir t.t.

Valstybės kelių priežiūra ir plėtra 2002–2015 metams buvo parengta Valstybės kelių tobulinimo programa. Rengiant programą visas Lietuvos kelių tinklas, t.y. 21,335 km, buvo suskirstytas į 3,000 elementų, kuriuose yra panašios eismo intensyvumas, panašios konstrukcija, pavyzdžiui, tiltas ar 5–10 km kelio ruožas, kuris atitinka vienodas eismo sąlygas. Atlikta eismo intensyvumo prognozė iki 2015 metų. Tai ypač svarbu nustatant, kaip tą kelią reikia priežiūreti ar tobulinti.

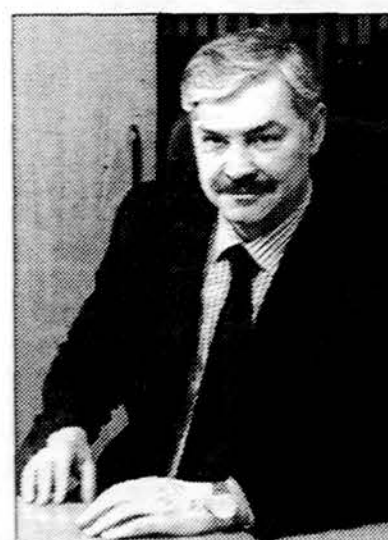
ES kelių infrastruktūrai finansuoti numato struktūrinius ir Sanglaudos fondus, kurie yra ženkliai parama mums jungiantis į vieningą žemyninę sistemą. Keliškai turi sukaupę didelę patirtį, jau trečiame dešimtyje metų ISPA lėšas, kurios sudarė maždaug 150 mln. litų negrąžintinos paramos. Tačiau Europos Komisijos atstovai pabrėžia, kad šie pinigai nebus mums skiriami visą laiką, kad negalvotume, jog, įstojus į ES, tų lėšų vis daugės. Atsirastų kitų valstybių, kurioms reikės analogiškos paramos. Tad, jeigu norime tapti integruota Europos Sąjungos dalimi, neturėtume vien lukuoti dosnios rankos.

— **Dar prieš keletą metų itin kritiškai buvo vertinama AB „Lietuvos geležinkeliai“ veikla, netgi priekaištauta, jog tai sunki našta valstybei. Kokie pokyčiai įvyko šioje vienoje iš didžiausių mūsų šalies įmonių?**

— Iš tiesų, prieš keletą metų (1999–2000 m.) bendrovėje buvo sudėtinga padėtis — ji turėjo milžiniškų skolų. Nuo 2001 metų bendrovėje imta keisti vadovus, o generalinio direktoriaus buvo paskirtas Jonas Biržiškis. Bendrovėje buvo imtasi griežtai taupyti energijos resursus, mažinti personalą (per trejetą metų atleista apie 3,000 darbuotojų). Po šios reformos žymiai pasikeitė ir bendrovės ekonominiai rodikliai: jos veikla tapo pelninga, be to jau pakako lėšų skirti investiciniams projektams.

Praėjusieji metai „Lietuvos geležinkeliams“, pagal ūkinės veiklos rezultatus, buvo patys geriausi per visus dvyliką savarankiškos veiklos metų. 2003 m. buvo vežta 43,4 mln. t krovinių arba 18 proc. daugiau negu 2002 metais. Bendrovės mokesciai valstybei padidėjo 22 mln. Lt ir sudarė beveik 200 mln. Lt.

2003 m. investicijos į geležinkelio ūkį išaugo daugiau

Susisiekimo ministras Z. Balčytis.

kaip pusantro karto ir sudarė beveik 375 mln. Lt, iš jų — 280 mln. Lt visų investicinių lėšų skirta geležinkelio infrastruktūrai modernizuoti. Pernai kapitališkai suremontuota 60 km geležinkelio ruožų, modernizuojamos elektros tiekimo linijos, signalizacija ir telekomunikacijos, tiltai ir viadukai, rekonstruojami privažiuojamieji geležinkeliai į Klaipėdos valstybinį jūrų uostą. Pausočio geležinkelio stotis (Klaipėdos naftos terminalui aptarnauti), baigtas Kenos pasienio perdavimo stoties modernizavimo I etapas ir pradėtas II etapas, rekonstruojama Kybartų pasienio perdavimo stotis (būsimo ES išorinės sienos). Užbaigta Vilniaus geležinkelio stoties keleivių rūmų rekonstrukcija. Geležinkelio infrastruktūros atstatymo darbai IX koridoriuje leidžia padidinti pagrindines linijas keleivinių traukinių greitį nuo 100 km/h iki 120 km/h, o prekinį traukinių — nuo 80 km/h iki 90 km/h.

— **Verslo, turizmo atstovai neseniai visai rimtai prakalbėjo apie vandens kelių atgaivinimą didžiojoje šalies upėse. Žinoma, didžiausias dėmesys sutelktas Lietuvos upių tėjui — Nemunui. Pramonininkai čia jau mato perspektyvą plėtoti krovinių gabenimą nuo Baltarusijos pasienio iki Kuršių marių, o turizmo bei pramonės verslo puoselėtojai svajoja apie romantines keliones ir t.t. Kaip Susisiekimo ministerija vertina tokių planus ir siūlymus?**

— Šiuo metu Lietuvos vidaus vandenų keliai skirstomi į valstybines reikšmes (819,3 km), vietines reikšmes (41,0 km) ir perspektyvinius. Eksploatuojama 476,7 km vidaus vandenų kelių, iš jų 280,9 km su garantiniais gyliais ir 471,7 km — su pažymėtu fartneriu. Štai pernai faktinė navigacija mūsų šalies valstybinių reikšmės vidaus vandenų keliais nuo Kauno iki Klaipėdos prasidėjo kovo 25 d. ir baigėsi lapkričio 9 d. (230 parų). Kauno mariose 90,8 km ilgio ruože navigacija pradėta balandžio 17 d., o baigta spalio 17 d. (184 paros).

Nukelta į 6 psl.

ONA MIKAILAITĖ

Ką apie mus galvoja Lietuva?

Mums, gyvenantiems išeivijoje, visada mįslė, ką apie mus mąsto Lietuva.

Štai jau dešimtį metų Kauno Vytauto Didžiojo universitete veikia Išeivijos studijų centras. Įkurtas 1994 m. pradžioje, jis buvo talpinamas viename universiteto kambaryje, o nuo 2000 m. tapo atskiru institutu ir užėmė dviejų aukštų prieškarinį pastatą Daukanto gatvėje. Išeivijos problematikos (nežinojome, jog esame problematiški!) tyrinėjimo institucijos idėja iškėlė prof. Vytautas Kavolis, buvęs VD rektorius, prof. Bronius Vaskelis ir prof. Egidijus Aleksandravičius. Dabar jauni Lietuvos mokslininkai tuos tyrinėjimus vykdo. Dr. Daiva Dapkutė sako: „Mano uždutis — pažvelgti į diasporos ryšius su gimtuoju kraštu nuo seniausių laikų iki dabartinių“. Ji nagrinėja štai kokį klausimą: ar emigracija yra negrįžtamas nuostolis Lietuvai? VDU magistrantė Daiva Simanavičiūtė domisi PLB archyvu: „PLB susijęs ne vien su išeivija, bet ir su mumis visais... Kiekvienas lietuvis, kad ir kur jis bebūtų, savo veikla, savo sąmoningu įsipareigojimu prisideda prie tos bendruomenės funkcionavimo“.

Išeivijos studijų institutas yra praturtėjęs Jurgio Gimbuto, Vinco Rastenio, Bronio Railos, Vytauto Alanto, Vytauto Kamanto, Broniaus Kviklio ir kitų dokumentiniais archyvais. Vien B. Kviklio archyvo sukrauta 300 dėžių, sveriančių 8 tonas. Tai 9,000 knygų biblioteka bei įvairūs surinkti dokumentai, kurie, paties jo valia, jo dukterų vykdoma, buvo nugabenti Lietuvon 1993 metais. Didelę jo archyvo dalį sudaro specifiniai rinkiniai: prez. Antano Smetonos, Vyduo, lakūnų Dariaus ir Girėno, išeivijos skautų veiklos dokumentika.

Šie archyvai nerenka dulkių instituto sandėliuose — jie gyvi: jie tyrinėjami, skelbiami, pristatomi visuomenei, naudojami rašančių mokslininkų darbams. Du tris kartus per metus institutas rengia mokslines konferencijas ir kas mėnesį vyksta įvairūs seminarai, knygų pristatymai, susitikimai su Lietuvoje besilan-

kanciais išeivijos žmonėmis. Institutas taip pat leidžia savo leidinį „Egzodo archyvas“. Instituto patalpose nuolat maišosi VDU studentai, atsinešdami savo jaunatvišką entuziazmą bei žinių troškimą.

2004 m. balandžio mėnesį instituto mokslo darbuotojai vyko į Pasvalį, kur rašytojo Marius Katiliškio vardo bibliotekoje surengtas seminaras: „Žvilgsnis į lietuviškąjį egzilį“. Seminare pasvaliečiams kultūrininkams buvo atverta gyvosios lietuviybės besireiškiančios globaliniu mastu panorama. Dr. Dalia Kuizininienė, pavyzdžiui, parengusi išsamią studiją „Lietuvių literatūrinis gyvenimas Vakarų Europoje 1945–1950 m.“, pasvaliečiams supažindino su instituto įkurimo aplinkybėmis bei darbais. Ji taip pat kalbėjo apie lietuvių egzilių literatūros patirtis pokaryje ir dabar. Dr. Daiva Dapkutė apžvelgė JAV įvairių emigrantų kultūrinę veiklą.

Pasak dr. Kuizininienės, kinematografo Jono Meko išleisti dienoraščiai (lietuviškai: „Žmogus be vietos“, anglų k. „I Had Nowhere to Go“) ryškiausiai nurodo amžinąjį išeivio dilemą: įtampą tarp paliktųjų namų ilgesio ir plataus pasaulio, kuriame tenka gyventi. Emigrantas, nors ir nostalgijos kupinas, nuotokia, jog į tėvynę negrįžti, jaučiasi izoliuotas naujame pasaulyje, tuo nušviesdamas bendražmogišką padėtį. Ji teigia, jog: „Dabartinę egzilio literatūrą sunku kažkam priskirti; rašoma jau nebe lietuvių, o anglų kalba. Šis laikotarpis išryškina per tapatybės, santykių su savo tautybe ir tam tikra vieta, buvimo tarp dviejų kultūrų ir dviejų kalbų problemą“.

Matyt tyrinėjimų tematika įdomi, įvairi, aktuali. Toks dėmesys išeivijos patirčiai bei veiklai ilginiui išaugins gerus tarpusavio supratimo bei pripažinimo vaisius. Einant giliau nei paviršutiniški išpušdžiai — patikimai ar nepatikimai vieno ar kito išeivijos gyvenimo bruožų, kuriuos daugelis vadaujasi — bus sukuriamas ilgesnis, tvirtesnis ir patikimesnis tiltas abipusei komunikacijai.

NAPOLEONO ŽYGIS PER LIETUVĄ

RIMVYDAS SIDRYS

Nr.6

Napoleonas buvo depresijoje: „Aš daugiau nebūčiau armijos! Jau daugelis dienų kaip aš žygiuoju tarp palaidų, išbadėjusių žmonių, kurių vienintelis troškimas yra kur gauti maisto ir jie valkiojasi per laukus, jo ieškodami“. Moret jam paaikškino, kokios maisto atsargos yra Vilniuje. „Tu sugrąžinai man gyvenimą“, — sušuko Napoleonas ir tuoj pradėjo aiškinti, kaip armija galės būti atgaivinta.

Vilniuje Napoleonas šį sykį nesustojo, tik pravažiavo miesto pakraščiais. Sustoję Vilkaviškyje, kur pakeitė karietą ir roges, pernakvojė ir važiavo iki Varšuvos. Ten, susitikęs su Lenkijos diduome, paprašė surinkti 10,000 kovingų raitelių ir pažadėjo greit grįžti iš Prancūzijos su 300,000 kariuomenės. Toliau, per Dresdeną, Hanau, Mainą, jis važiavo paslapčia, su niekuo nesusitikėdamas. Iki Dresdeno jį lydėjo lenkų sargyba. O gal tai buvo lietuvių padalinys, nes yra žinoma, kad 1812 m. gruodžio 9 d. su Saltano vyriausybės nariais, iš Vilniaus pasitraukė ir keletas tukstančių Lietuvos kariuomenės. Šie kareiviai, kartu su Prancūzijos armijos likučiais, žygiavo iki pat Reino. O patį Napoleoną visą laiką lydėjo Mamelukas, tamsaus gymio egiptietis, jo asmeniškasis tarnas. 19-ą kelionės dieną Napoleonas pasiekė Paryžių.

Nuo Vilniaus iki Kauno

Išvažiavęs iš Lietuvos, Napoleonas nebematė didžiosios jo kariuomenės tragedijos. Generolas de Segur rašo, kad iš šimto tukstančių vyrų, pasitraukusių iš Maskvos per Berežinos upę persikėlė 80,000. Iš jų maždaug pusė žuvo tarp Smurgainių ir Vilniaus. Žuvo jie ne kovose, nes jų užpakaly rusai ir patys vos pasivilkio. Žuvo jie žiaurios gamtos glėby. Šaltis siekė –29°C, jie turėjo klampoti per gilų sniegą, be šiltų rūbų. Jei kas išsėkęs nukridavo, jo draugai tik pralindavo pro šali, neturėdami jėgų padėti. Juos palaidodavo sniegas. O tačiau, kiek galėdami, jie šliaužė į Vilnių. De Segur jautriai aprašo, kaip Vilnius jiems tapo išsivajota vieta, kuriame, po mėnesių, praleistų nykiuose Rusijos stepėse, jų laukė turtinngas ir kultūringas miestas, pajėgus priglauti ir aprūpinti pervargusių kareivių. Jau pats Vilniaus vardas užžiebė viltį kareivių sirdyse.

Nenuostabu tad, kad gruodžio 9 d. pirmieji kareiviai pasiekė Vilniaus vartus, jie taip prie

vartų susigrūdė, kad maišatyje kurį laiką niekas negalėjo pajudėti. Niekas nenaudojo šalutinių gatvių, visi ištisas 10 valandų grūdosi prie didžiųjų Vilniaus vartų, daugelis nusilpusių čia pat ir mirdavo. Miesto gatvėse kareiviai, dabar jau pavirtę palaida minia, beviltiškai ieškojo maisto, bet visur surasdavo tik uždarytas duris. Nors kai kur durys atsidarydavo. Atsidarė jos — lietuvių gailėstingumo ir žydų gėdos dėka — (citata iš de Segur). Jaudinant būvo vaizdas, kai kareiviai vėl galėjo būti šiltame name, sėdėti už stalo ir valgyti ne džiūvesius, o tikrą duoną. Duris atidarė ir ligoninės, bet jos buvo tuoj pat užpildytos tukstančiais pagalbais ieškančiųjų, neliko jiems nei šienikų, nei šiaudų, ligoninės ir jų kiemai pavirto lavoninėmis.

Vilnius buvo visiškai nepasiruošęs tokiam besitraukiančių prancūzų atplūdimui. Nei Vilniaus igulai, nei Soltano vyriausybės Napoleonas apie savo tokių staigų atsitraukimą nebuvo pranešęs. Visa vyriausybė, išsiskyrusi universiteto rektorijų Sniadeckį, turėjo skubiai pasitraukti. Su ja pasitraukė ir dalis dar tebesiformuojančios Lietuvos kariuomenės.

Vilniuje buvo sukauptos didelės karinės maisto ir aprangos atsargos. Duonos ir miltų buvo tiek, kad 100,000 kareivių būtų galėję pramaitinti 40 dienų, mėsos atsargų būtų užtekę 36 dienoms. Bet buvo maišatis, intendantų tarnautojai reikalavo dokumentų, kurių padirka kariuomenė neturėjo, kai kurie daliniai buvo išformuoti, daugelis bado išalkintų kareivių mirė čia pat prie maitinimo sandėlių. Tik, isikišius aukštesiems karininkams, sandėliai buvo atidaryti. Nespėjus atvykti maršalui Ney, tvarką šiek tiek atstatė generolai Davont ir Eugene (Napoleono postūnis, tik 22 metų, bet jau patyręs karvedys). De Segur džiaugėsi, kad per Vilnių vėl žygiavo rikiuotė su naujom uniformom ir blizgančiais ginklais iš sandėlių, kurių didžiuma vis tiek atiteko rusams.

Buvo suorganizuota ir Vilniaus gynyba, bet jėgos buvo silpnos. Generolo Loison divizija, kuri prieš tris dienas buvo išžygiavusi į Smurgainius pasitiki Napoleoną su 15,000 kareivių, dabar turėjo tik 3,000. Už jų stovėjo De Wrede, Vilniaus igulos likučiai su 2,000 kareivių. Jie išsidėstė prie Rūkani (Rokainiai ar gal Rokantiskės?) ir kovoję kelias valandas, bet turėjo pasitraukti. Bus daugiau

„Tebus pašlovinti nenusilenkę prieš netiesą“

Šiais vyskupo M. Reinio žodžiais galima apibūdinti Katalikų Bažnyčios pasipriešinimo nuostatai sovietinei okupacijai prasme.

Bolševikinis režimas nuo savo pradžios buvo aršiausias Dievo, Bažnyčios ir tikėjimo priešas. Jau Leninas vadino „staciatikių šventikus „vabzdžiais, kuriuos reikia negailėstingai traukti“. Ir traukė: per revoliuciją, pilietinį karą ir vėliau Rusijoje buvo sunaikinta 10,000 (!) cerkvių, tūkstančiai šventikų negailėstingai iššaudyti, nukankinti, įkalinti, ištremiti.

Vyko neregėto mąsto ne tik fizinis, bet ir dvasinis genocidas. Rusijoje tarsi įsigalėjo šėtono karalystė. Garbė, padarumas, žmoniškumas, tikėjimas įgavo atvirkstinę prasmę. Pavlikas Morozovas išdavė savo tėvą, ir tai buvo pagal bolševikų moralę sėkmingu sovietinio patriotizmo, pilietiško pavyzdžiu. Buvo sukurta neapykantos frazeologija. Pvz., darbščiausi valstiečiai, šalies maitintojai, pavadinti buožėmis, buvę įmonių savininkai, dvarininkai, aukšti pareigūnai — klasiniai priešais (tai buvo pasmerkimo ženklai, reikšę neišvengiamą susidorojimą).

Bolševikai naikino prigimtine žmogaus samone. Įgimtą religingumą jausmą šėtoniškai iškreipė: privertė garbinti vietoj Dievo savo komunistinius stabus — Leniną ir ypač Staliną. Išpriešino religinio jausmo vietoje atsirado nauja religija (tiksliau antireligija) —

Konferencijos dalyviai.

Algimanto Lelešiaus nuotr.

ateizmas. Suprantama, kuo arčiau buvo prievartaujama žmogiškoji prigimtis, tuo labiau ji priešinosi. Blogio imperija, šėtono karalystė, priešo savo liepto galą. Buvo pasaulio istorijoje imperijų, kurios egzistavo net tūkstantį metų. Pvz., Bizantijos, o bolševikų imperijai užteko septynių dešimtmečių. Ji pati save sunaikino iš vidaus, nes blogis naikina pats save.

Sovietams okupavus Lietuvą iš visų gyventojų sluoksnių labiausiai nukentėjo dvasininkija. Buvo represuota 20 proc. visų kunigų, jie atsidūrė lageriuose ir kalėjimuose. Kitų veikla buvo visai varžoma, jie buvo nuolat sekami, kontroliuojami, ujami.

Vyskupas V. Borisevičius buvo 1946 m. lapkričio 18 d. sušaudytas. Arkivyskupas Teofilis Matulionis buvo sovietų tris kart kalinamas. Arkivyskupas

M. Reinys 1953 m. nukankintas Vladimiro kalėjime. Vyskupas Pranciškus Ramanauskas kalėjo Kazachstane, vėliau Abezės invalidų lageryje. Visi šie vyskupai yra tikėjimo kankiniai.

Keletas kunigų buvo aktyvūs pokario ginkluoto pasipriešinimo dalyviai. Jų ginklas buvo nešaunamasis, o kryžius ir malda. Tauro apygardoje tokie buvo Antanas Ylius — Tauro apygardos ikūrimo organizatorius, ir kapelionas Justinas Lelešius — grafas, žuvis kartu su Birutės rinktinės vadais prie Veiverių 1947 m. rugsėjo 24 d.

Jų veiklai savo pranešimą paskyrė istorikas Jonas Gustaitis Marijampolės Tauro muziejaus surengtoje liepos 10 d. konferencijoje „Lietuvos katalikų Bažnyčios dvasininkų kova prieš okupaciją“. Kita pranešimą apie tautiško naiki-

nimą skaitė soc. mokslų dr. J. Parnauskas.

Minėjimas vyko gausioje dalyvių Marijampolės apskrities viršininko administracijos salėje, į kurią žmonės susirinko po mišių Mažosioje Bazilikoje. Renginyje dalyvavo mons. A. Svarinskas ir vyskupas J. Žemaitis, MIC. Skaudu, kad beveik niekas iš kunigų nepasiekė jų pavyzdžių. Muziejų aplankė tik vienas jaunas kunigas.

Po konferencijos buvo lankomas papuoštas geleimis kunigo Antano Yliaus kapas Marijampolės senosiose kapinėse. Jo giminės kartu su gausiu būriu lankytojų, aplankė Marijampolės Tauro muziejų, dalinai prisiminimai apie dramatišką ir didvyrišką pokarį, apžiūrėjo naują muziejaus ekspoziciją „Kunigai okupuotoje Lietuvoje“.

Algimantas Lelešius

PASKOLA KAUNO PRISIKĖLIMO BAŽNYČIOS ATSTATYMO DARBAMS

Kauno Priskėlimo bažnyčios atstatymo darbus finansuoti Lietuvos komercinis bankas „Sampo“ suteiks 4 mln. litų 5-erių metų trukmės paskolą. Bažnyčios atstatymo darbus planuojama baigti iki Kalėdų.

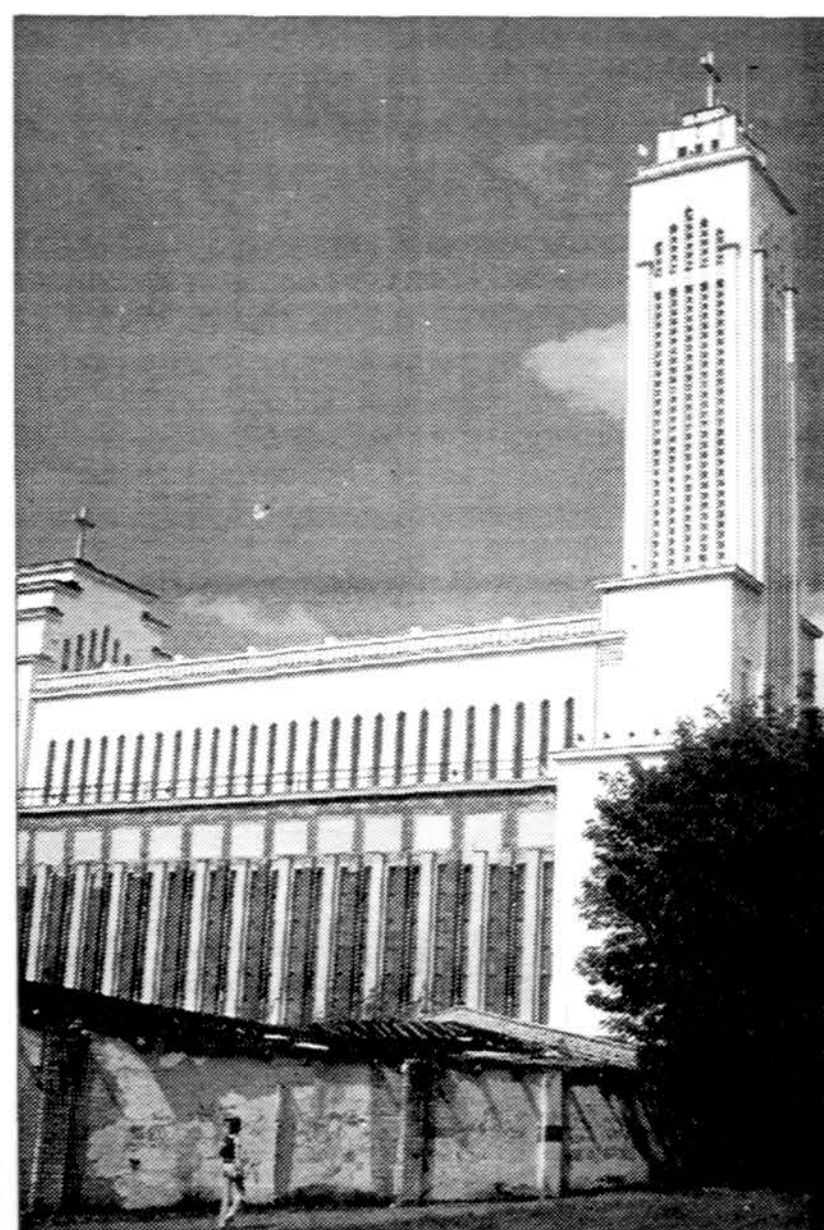
„Neabejotina, kad ši Kauno miesto savivaldybės parama Priskėlimo bažnyčiai atstatyti yra pats vertingiausias mūsų indėlis į tautos dvasingumo puoselėjimą. Mūsų visų pareiga yra pabaigti septynis dešimtmečius statomą ir remontuojamą visos tautos šventovę“, — sakė Kauno miesto meras Arvydas Garbaravičius.

Kauno savivaldybės duomenimis, nuo 1989-ųjų Priskėlimo bažnyčiai atstatyti jau išleista apie 10 mln. litų, pusė iš jų — aukotojų lėšos. Valstybės bažnyčios atstatymo darbus parėmė 4,75 mln. litų.

„Priskėlimo bažnyčios atstatymo laukiami jau daugiau nei 70 metų. Džiaugiuosi, kad mums pavyko surasti Kauno miesto savivaldybei priimtą finansavimo sprendimą ir dar labiau paspartinti šio svarbaus Kauno projekto įgyvendinimą“, — sakė „Sampo“ banko valdybos pirmininkas Gintautas Galvanauškas.

Pasak pranešimo, bažnyčios atstatymui baigti ir aplinkai sutvarkyti reikia dar 5 mln. litų, šių lėšų bus prašoma iš Vyriausybės.

(Elta)

Kauno Priskėlimo bažnyčia, kurios atstatymo darbus „Sampo“ suteiks 4 mln. litų paskolą. Aliaus Koroliovo (Elta) nuotr.

SIŪLO DARBA

Reikalinga auklė dvims 4 ir 5 m. vaikams. Gyventi kartu 6 d. savaitėje, Highland Park IL. Atlyginimas 1.200 dol. per mėnesį. Tel. 847-937-7688

IŠNUOMOJA

IŠNUOMOJAMAS 2 mieg. butas. Kaina \$600 + „deposit“. Už šilumą apmoka savininkas. Tel. 708-371-5861.

Woodridge išnuomojami 1-2 mieg. naujai suremontuoti butai. 1 mieg. — \$600-\$640; 2 mieg. — \$680-\$720. Tel. 630-910-0644, Jana.

VACATION IN KENNEBUNK, MAINE! Franciscan Guest House Near Monastery, Beach & Shops Call: 207-967-4865 www.franciscanguesthouse.com

PASLAUGOS

STATE FARM INSURANCE AUTOMOBILIO, NAMŲ, SVEIKATOS IR GYVYBĖS DRAUDIMAS Agentas Frank Zapolis (versle 49 metai) Off. Mgr. Aukšė S. Kane, Vilma Jarulienė, Virginija Smuikaitienė kalba lietuviškai. FRANK ZAPOLIS 3208 1/2 West 95th St., Evergreen Park, IL 60805 Tel. 708-424-8654, 773-581-8654

Slaugos paslaugos

Gera, dora šeima, priims gyventi 1-2 žmones su pilna globa. Geras, šviežias maistas. Gyvenate šviesoje, gražiam name, be kasdieninių rūpesčių. Nebrangiai. Oak Lawn. Tel. 630-670-8336.

DĖMESIO! DĖMESIO! Neseniai atvykote, ieškote darbo ar būsto, tačiau skelbtis laikraštyje brangiai kainuoja? Ne bėda. DRAUGAS jūsų skelbtis išspausdins nemokamai. Tereikia paskambinti tel. 773-585-9500 ar užsukti į DRAUGO administracijos adresu 4545 W. 63 St., Chicago, IL 60629.

Mūsų daržai ir darželiai

Paruošia Žalianykštis

KODĖL PARUOŠO SERBENTŲ LAPAI?

Mūsų skaitytojas A. D. iš Elmhurst, IL, rašo: „Savo kieme auginu porą krūmų juodųjų serbentų ir agrastų. Šią vasarą, prieš skinant uogas, agrastų ir serbentų krūmų lapukai pradėjo ruduoti. Pastebėjau, kad, nukirpus šaką, centre matyti lyg išgraužtas „tunelis“. Kokia galėtų būti to priežastis?“

Turbūt visi pastebėjome, kad šiemet oras nepastovus — tai neprašytas šaltas, tai staiga atšyla; užėmė ilgą sausros periodą, o paskui gamta tarytum visa „sulaikytą“ lietu išpila vienu kartu... Daugelis nusiskundžia, kad ne tik vaisiniai krūmai ir medžiai, bet ir smulkieji augalai prastai auga. Kai mylime savo augmeniją ir ja kruopščiai prižiūrime, ne-trunkame pastebėti, kad „kaz-kas ne taip“, tad ir šio mūsų skaitytojo rūpestis suprantamas.

Raudonieji serbentai (angl. red currant, lot. *Ribes silvestre* arba *R. sativum*) ir juo-

dieji serbentai (ang. black currants, lot. *r. nigrum*) šiame krašte nėra labai populiari. Gal vasarą raudonųjų serbentų ir galėtume rasti vaisių parduotuvėse, bet juodųjų — vargiai, nes jų skonis daugeliui nepriimtinas. Juodieji serbentai dažniausiai vartojami uogienėms, sultims, įvairiems alkoholiniams gėrimams. Liaudies medicinoje juodieji serbentai (ne tik uogos, bet ir lapai, ir pumpurai) yra vartojami nuo gerklių ligų, užkimimo ir kvėpavimo takų sutrikimų; jais gydomas hemorojus, gastritas, skrandžio opos, reumatas ir kt.

Turbūt žinote, kad kai kuriose šio krašto valstijose auginti serbentus draudžiama (ypač juoduosius), nes krūmeliai užsikrečia „grybeliu“, kuris, nors serbentams nekenkia, persimeta į pušis („white-pine blister rust disease“) ir jas sunaikina.

Manau, kad Jūsų serbentai ir agrastai „reagavo“ į nepalankių šių metų pavasario bei vasaros orą, todėl ir lapeliai per anksti pradėjo ruduoti arba nukrito. Beje, agrastų (kaip ir vyšnių) lapai paprastai nukrinta, kai nuskiname uogas, bet tas krūmams nekenkia (atkreipkite dėmesį į jau sukratus kitų metų pumpurus). Vidurvasarį serbentai taip pat meta lapus arba

jie pageltonuoja, atrodo nesveiki.

Siulome apie krūmelius žemę supurenti, rudenį gerai patręšti, reguliariai ir „giliai“ bent kartą per savaitę palaistyti — t.y. ne vien žemės paviršių sudrėkinti, bet leisti vandeniui įsisiurbti iki šaknų (šaknys, kurios maitina ir girdo augalą, paprastai yra sulig krūmo ar medžio šakų vainiko pločiu).

Jeigu matote šakutes viduryje tarytum „tunelių“, vadinasi, augalas negavo pakankamai vandens ir jo šakelių šerdis išdžiuvo, palikdama tuščią vietą.

Krūmų dabar negenėkite, palaukite pavasario, tuomet bus aišku, kurios šakelės tikrai nudžiūvusios, o kurios tik per anksti „užmigo“. Paprastai serbentų krūmai ypatingų ligų neturi, tik juos retkarčiais puola pelėsiai (lapai pasidengia balzganu sluoksneliu). Tuomet reikia krūmams duoti ertvės, kad oras lengvai prieitų, ir laistyti šaknis, bet ne lapus.

DAR TRUPUTĮ APIE PIKTŽOLIS

Praėjusio antradienio skyrelyje suminėju kelias, dažniau daržuose, darželiuose ir kiemuose sutinkamas, piktžoles. Šį kartą paminėsiu dar kelias. Butina jas naikinti jau dabar, kol neprinoko sėklos, nes kita pavasarį ir vasarą vėl reikės vargti.

Daržinė žliugė, angl. „Common chickweed“, lot. *Stellaria media*. Tai žemutis, „minkšta-

lapis“, pažeme slenkantis, besiplečiantis augalas, žydi mažais baltais žiedeliais. Lapai smulkūs, apvaloki. Augalas turi vieną šaknį ir pagrindinį gulsčią stiebą, bet daugybę šakelių, kurios, jeigu yra vietos ir žemė derlinga, išsiplečia į gan platų apskritimą. Dažna piktžolė daržuose ir darželiuose. Nors ją išrauti nesunku, bet reikia saugoti, kad neperžydėtų ir nepabertų sėklytės (jos labai mažos ir jų labai daug).

Smulkioji rūgštyinė, angl. „Red sorrel“, lot. *Rumex acetosella*. Mėgsta rūgščią žemę; jeigu kiemo vejoje ar darželyje

auga daug šių piktžolių, žemė yra per rūgšti daugeliui naminių augalų — reikia pilti kalkių (lime). Kaip ir kitų rūgštynių, smulkiosios lapai yra rūgštūs, bet jie siauri, ilgi, kietoki ir maistui nevartojami. Dauginasi sėklomis (žydi panašiai, kaip visos rūgštyinės — ant ilgo, stiauso koto daug smulkių rausvai rudų žiedukų, išauginančių gausybę sėklų) ir šakniastiebiais: kur nusidriekia rūgštyinės šaknys, ten gali išaugti naujas augaliukas. Išnaikinti nelengva, nes reikia iš žemės ištraukti visas šaknis, o augalų geriausiai atsikratyti, kol dar nesubrandino sėklų.

Trikertė žvaginė, angl. „Shepherdspurse“, lot. *Capsella bursa-pastoris*. Įdomus angliškas (iš dalies ir lotyniškas) pavadinimas — „piemenėlio pinigė“. Tai gan tiksliai apibūdina augalo sėklų išvaizdą, kuri primena senoviską, prie diržo prikabinamą, kapsiuką. Auga dirvoje, daržuose, darželiuose, retai kiemo vejoje. Augalas aukštokas, žydi nežymiai, bet abipus žiedstiebio išsilaugina trikampės formos sėklas, prie stiebelio iš abiejų pusių

lygiagrečiai „prikabinas“ ilgą kotelį. Išdžiūvusios sėkladėžės barška, yra šviesiai geltonos spalvos. Augalas patrauklus — kai kas stiebelį su sėklomis vartoja džiovintoms puokštėms.

Plačialapis gyslotis, angl. „Plantain“, lot. *Plantago major*. Tai labai dažnas daugiametis augalas daržuose, pievelėse, darželiuose, patakėse. Šakniastiebis trumpas, storas su siūliškomis plonomis šaknimis. Lapai platus, pailgi, išilgai „gysloti“, žiedai ir sėklos primena žalias, ilgas „brūžuokles“. Nuskintą lapą sunku perplėsti kserai, bet jis labai lengvai išilgai skyla — pagal ryškias „gyslas“.

Beje, gyslotių lapai turi ir gydomosios vertės: liaudis juos dedavo ant sumušimų, paraudusios odos, vabzdžių įgeltų vietų. Lapų preparatai vartojami virškinimo sutrikimams gydyti, o sėklų — viduriavimui sustabdyti.

Be plačialapio gyslotio, *Plantaginaceae* šeima dar priklauso: trumpakotis gyslotis, siauralapis gyslotis ir smiltyninis gyslotis, tačiau savo aplinkoje dažniausiai pamatysime plačialapį.

Kiškiakopūstis, angl. „Oxalis“, lot. *Oxalis* sp. (yra kelios rūšys, bet čia kalbėsime tik

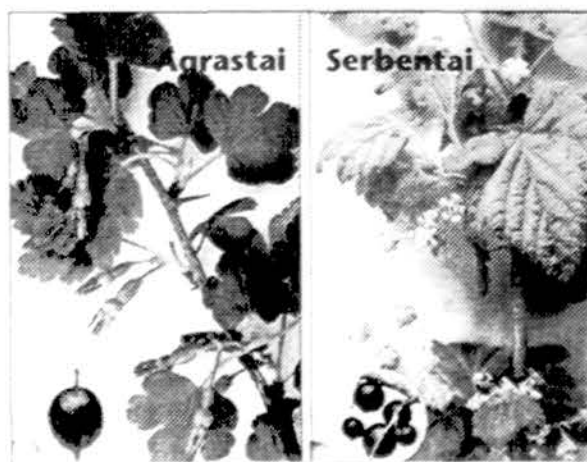
SIUNTINIUS, PINIGUS, AUTOMOBILIUS

SIŪSKITE PER **ATLANTIC Express Corp.** YRA GALIMYBĖ UŽSISAKYTI KONTEINERĮ. SIUNČIAME AIR CARGO IR LAIVU LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, UKRAINĄ, BALTARUSIJĄ. IŠSIUNČIAME KIEKVIENĄ SAVAITĘ. PRISTATOME GAVĖJUI TIESIAI RANKAS. Mūsų atstovai: Bravo Coffee and Deli 238 Main St. LEMONT, IL 60439, Tel: 630-257-3300 KALYNA corp. 338 S. Rohlwing Road PALATINE 60067, Tel: 847-776-7766 2719 W. 71st St. CHICAGO, IL 60629, Tel: 773-434-7919 8801 78 Th Ave BRIDGEVIEW, IL 60455, Tel: 708-599-9680

apie dažniausiai sutinkamą). Trilapis, panašiais į dobilą, ypač baltai, lapais, tik daug glėžnesniais, švelnesniais. La-

pai turi rūgšties. Jeigu sąlygos tinkamos, išauga gan aukštas, plačiai išsišakojęs, bet gali sliuaužti ir pažeme. Žiedeliai smulkūs, gelsvi, sėklinės pailgos, kiek primenančios žirnio ankštį. Sėklos smulkios, juodos, labai daigos. Šia piktžole tikrai nelengva atsikratyti, nes jos sėklos patenka net į kambarynių augalų vazonus, jeigu jie vasarį išnešti laukan. Šaknys plačiai išsiplečia, greitai nutrukta raunamos, o tuomet augaliukas vėl išdygsta. Kartais reikia griebtis net „cheminių ginklų“, norint atsikratyti kiškiakopūsties savo darže, darželyje, vejoje ar net vazonuose.

„Draugo“ lietuviukai

Redaktorė Vitalija Pulokienė
2004 m. rugpjūčio 10 d., antradienis (Nr.80), 5 psl.

Švenčiausios Mergelės Marijos Dangun ėmimas (ŽOLINĖ)

Švč. Mergelė Marija.

Nuo seno Žoline Lietuvoje vadinama Švč. Mergelės Marijos, Dievo Motinos dangun ėmimo šventė, kuri švenčiama rugpjūčio 15 d. Žoline ši šventė praminta todėl, kad bažnyčioje buvo šventinamos laukų žolės, gelės ir augalai. Taip pat buvo šventinami darželio žolynai, javų varpos, seniau ir vaisiai. Senoliai iki Žolinės valgyti obuolius draudė.

Lauko žolynai ir būtinai ažuolo bei lazdyno šakelės šventinamos per Devintines.

Žolynų, javų, vaisių šventinimas – vėlgį senovinių papročių atgarsiai. Tikina, kad švęsti žolynai apsaugo nuo žaibo, nelaimių, dedami mirusiems į karstą. Seniau būdavo aprūkomi pirmą kartą išgenami gyvuliai, tam tikrom progom pastatai, ligoniai.

Per Žolinę, vaikučiai, turėtumėte gausiai išpuoti savo namus vasaros žiedais ir su visa šeima prisiminti šią gražią, lietuvišką šventę.

ROŽINIS

Rožinis susideda iš kelių gerai žinomų maldų. Kalbėdami tas maldas, galvojame apie kurį nors įvykį iš Jėzaus ir Marijos gyvenimo.

Pilnas rožinis turi 3 dalis, o kiekviena dalis turi po 5 paslaptis. Galima kalbėti tik vieną paslaptį.

Kiekviena rožancio dalis primena džiaugsmingus, skausmingus ir garbingus įvykius Jėzaus ir Marijos gyvenime.

Džiaugsmingoji dalis

1. Apreiškimas Marijai, kad ji bus Dievo motina.
2. Marija aplanko giminingą Elzbietą.
3. Jėzus gimsta Betliejuje.
4. Marija su Juozapu paaugėja Jėzų Dievui Jeruzalės šventykloje.

Skausmingoji dalis

1. Jėzus meldžiasi alyvų sode.
2. Jėzų skaudžiai nuplaka.
3. Jėzų vainikuoja erskėčiais.
4. Jėzus neša kryžių.
5. Jėzus miršta ant kryžiaus už mus visus.

Garbingoji dalis

1. Jėzus prisikelia iš numirusių.
2. Jėzus sugrįžta į dangų.
3. Jėzus atsiunčia mums Šventąją Dvasią.
4. Marija miršta ir paimama į dangų. (Marijos dangun ėmimas, 08. 15.)
5. Marija danguje vainikuojama dangaus ir žemės karaliene.

Nykštukų mokyklėlė

RAINIUI REIKS
RIMČIAU PELIAUTI.
RYTĄ PERKARŠ
VISAI.
REIKS Į RŪSĮ
NUSIGAUTI,
KUR ĮTARTINI GARSAI.

Suskaiciuokite ir langelyje išrašykite, kiek eilėraštyje yra raidelių R.

Pirrašykite pilną eilutę R.

R

Nuspalvinkite paveikslėlius su žodžiais, prasidedančiais raidele R. Nupieškite ką nors patys su R.

RAMUNĖ

RIDIKAS

Nuspalvinkite raidelę R.

Vaikai „Draugo“ gegužinėje

Nuotraukose viršuje: Piešimo konkurso „Vaikai piešia ant asfalto“ dalyvės, iškovojuosios I-ąją vietą – Gytė ir Agnė.

Kairėje matome klouną Viktorą Kelmelį juokinantį vaikus įvairiausiomis figūromis, padarytomis iš balionų.

Nuotraukoje apačioje: trys gegužinės padėjėjos – Edita Klimytė, Živilė Badaraitė ir Živilė Gedrimaitė – organizavo įvairiausių konkursų „Draugo“ gegužinėje apsilankiusiems vaikučiams.

Poniai – mažieji arkliukai ir didieji vaikučių draugai. Juos pakinkyti ne taip sunku, o jodinėti labai smagu ir saugu.

Visos nuotraukos Jono Kuprio.

Viršuje: trys Meno mokyklėlės auklėtinės – Kristina Juodytė, Austė Asadauskaitė ir Karolina Usavičiūtė – dainavo „Draugo“ gegužinėje, primindamos suaugusiems apie tuos vaikystės metus, kuomet patys išdykaudavome.

Dainuojam Lietuvą kaip džiaugsmą

VETUSTA PRIŠMANTIENĖ

Bėga metai, nusinešdami ir guldymai istorijos puslapius didžius tautų, valstybių, pasaulio įvykių, žmonių netektis, skausmą, neviltis ir išsipildžiusias svajones, atplukdydami naujas, ne mažiau viliojančias. Toks jau yra tas žmogus: jei jis netikėtų gėriu, net ir sunkiausia valandą nejaustų šviesesnio gyvenimo troškimo, — apniuktų jo siela, sunyktų asmenybė.

Tai ypač stipriai jautia nedidelės tautos, kurias šimtmečiais trypia galingesnės kaimynės, vis mėginamos sunaikinti.

###

Kiek kartų beatečiau Vilniuje prie vieno aukščiausio Laisvės prospekto pastatų — Spaudos rūmų, kiekvieną syk man žvilgsnis nejučia pakyla ir virš fasado kulku suaižytą sieną... Vėl regiu iš rūmų išvedamą kruvinu veidu jaunuolį, vėl girdžiu per didžiulį šio informacijos centro bei Televizijos bokšto gynybą minią nuvilnįjančius pasibaisėjimo ir pasipiktinimo šūksnius: — Jie šaudo kovinėmis kulkomis! — Į beginklius žmones! Galvažūdziai!

Vargšai mūsų tautiečiai! Tas per šimtmečius protėvių įskiepytas humanizmo jausmas vis jiems trukdo suvokti gyvenimo tiesą iki galo. Kaip ir tada, kai okupantai, apsimetę gerais kaimynais, ikėlė koją ir mūsų žeme, taip ir prieš tryluką metų, pradėję kovą dėl šalies nepriklausomybės atkūrimo, jie visi dar vyliosi okupantų elementariausio žmogiskumo, lyg pamiršę, kaip nuo tokių pat kulku prieš kiek metų krito panorėję atsikratyti sovietinės Rusijos vengrai, čekiai, lenkai. Galgi jau bus atėjusiai pamiršę, kaip prieš pusę amžiaus šaudė, turgavičių aikštės metė kovotojų už Lietuvos laisvę kūnus.

Bet ne! Kulkos buvo tikros. Tiesiai į žmonių minią riauomojo tankai, jų vikšrai traukė kūnus; iš jų iššokę pykčio pritivinkę dėl tokio nedėkingumo „išvadotojams“, „nenugalios armijos“ (deja, mūsų nugalėtos be ginklo, vien tik jiems nesuprantamą dvasinę jėgą skleidžiančiomis dainomis ir tvirtai suspaustų rankų vienybe, nusitiesusia nuo Vilniaus iki Talino) kariūnai talžė buožėmis visus — senus ir jaunus, moteris ir vyrus.

###

Kodėl, žvelgdama į tą kulku paženklintą sieną, vis mažiau ir mažiau (esu tikra — ne aš viena) apie tuos kruvinus įvykius?

Ne, ištis, nesinori prisiminti tų baisumų. Tačiau atmintyje liko kitkas, kas mus, vyresnio amžiaus žmones, tada be galo džiugino ir jaudino iki ašarų. Tai mūsų jaunimas!

Teberegū tukstancius iškeltų rankų, tebegirdžiu jų jaunus balsus, pritariančius Vytauto Kernagio dainuojamiems poeto Brazdžionio žodžiams:

*Iš sutemų, iš prieblandos
išiekit,
Uždekit naują ugnį širdyse,
Vergams palikit vargą
naktį klaidyk! —
Saukiu aš, protėvių dvasia.*

Vargu ar poetas, rašydamas šias eiles, tikėjosi tokio realaus jo kvietimo išsipildymo. Tada iš-

ties atrodė, jog vyksta stebuklas: mes vis dainavome taip, lyg atsiliepdami į aiškiai girdimą savo protėvių Dvasios šauksmą.

Jauni ir seni stovėjo toje šaltoj nakti nę negalvodami trauktis. Mes, vyresnės moterys, važinėjome į namus ir atgal su karštos arbatos termosais (kaip tai jau darė ir kai kurios maitinimo įmonės), sumuštinių pintinėmis, pilstėme, dalijome su viltimi, jog bent dešimt — kitą apsaugosime nuo peršalimo, pastiprinsime fiziškai, ir dvasiškai, leisdamos just, kiek daug ryžtingai nusiteikusių žmonių yra greta.

Tą naktį, dar kartą grįžus prisipildyti termosų, suskambo telefonas. Skambino iš ligoninės sūnus. Jis chirurgas.

— Mama, kur esi? Buk atsigalvoti. Prie televizijos bokšto jau liejasi kraujas, pas mus veža sužeistuosius. Tik ką iš ligoninės išėjo visus tuos bausimus nufilmavęs japonų korespondentas, o štai už kelių minučių jau jį atnešė suaužytą, taip, kad ilgai teko tvarstyti. Matyt, pasekė ir susidorojo.

Suprantama. Juk pasaulis neturėjo sužinoti, kas daroma su mumis. Tokį pavyzdį jau turėjome: kai Tbilisijje protestuojantys gruzinai buvo kareivių užkopti kastuveliais, pasaulio buvo mėginta įtikinti, jog tai padarė ne rusų kariūnai, o patys gruzinai. Vėliau, kai jau atgavus nepriklausomybę Lietuvoje buvo teisiams kolaborantais, toks pat žūlus melas buvo skleidžiamas ir apie mus: girdi, lietuviai patys save žalojo net iki mirties, kad apkalinti rusus!

Išklausi sūnaus perspėjimą, puoliau prie televizoriaus. Apsidžiaugiau išvydusi dar tebebekalbančią pranešėją Eglę Bulelytę. Bet... netrukus ji virpančiom lūpom ištare: „Jie jau bokšte... Eina čia!“ ir transliacija nutrūko.

####

Bet nenutrūko ryžtingas mažos tautos veržimasis į laisvę, ir šiandien mes, tų įvykių gyvi liudininkai, dažnai tarpusavyje pakalbame apie tai, kokie buvome beginkliai. Bet, matyt, todėl ir laimėjome: jei tik būtų pasipriešinta ginklu, — visi su žeme būtume likę sulęginti.

Bet iš tikrųjų mes turėjome stiprų ginklą: iš tukstancijų lupų skambanti daina stebino ir glumino okupantus. Jie jautė, koks galingas protestas liejasi iš mūsų širdžių su tom dainom. Ne veltui tas procesas buvo įvardintas kaip „dainuojanti revoliucija“.

Iš kur lietuvių tautoje toks brožas — vargu ar dažnas sugebėtų atsakyti. Juk tada mūsų žmonės nesitarė, kad būtent taip turėtų elgtis. Tiesiog ėjome, būrėmės ir dainavome. Matyt, taip mus orientavo protėvių Dievas. Juk lietuvis nuo senų senovės dainą laikė dideliu draugu, ieškojo joje stiprybės ir paguodos liudės, varge, per dainą reikšė džiaugsmą, moralinės nuostatos.

Po teroro nakties stoji ne mažiau atėjūnus gluminanti mirtinos tylos — Gedulo diena. Mes nekiekėme, negrūdinome... Nusidriekė kilometrines eiles ir Sporto rūmus: iš miestų ir kaimų žmonės plūstė plūdo į sostinę atsisveikinti su žuvusiais.

Ta visuotinė šventa tyla išviešpatavo visame mieste, kai laidotuvių procesija lydėjo žuvusiųjų karstus į katedrą.

Nors šaligatviai, lyg gyvos sienos, buvo ištisai „primūryti“ žmonių, tačiau jie stovėjo suakmenėję, nepratardami nė žodžio. Keista, bet toje užgniauzto skausmo tyloje mes vėlgi jautėme tą dvasinę vienybę ir jėgą. Troškome tik vieno, — kad visa tai matytų ir žinotų pasaulis. Tam ieškota visokių būdų: netoli Kauno prabilo laisva radijo stotis, daug užsienio valstybių atsiuntė savo žurnalistus. Tikrosios tiesos užmaskuoti jau nebuvo įmanoma.

###

Trypta ir deginta ji vėl pakilo

Pagaliau išaušo diena, kuomet visu balsu galėjome pasiskelbti: „Lietuva vėl laisva!“

Gal tik augančiam jaunimui šiandien atrodo, jog šis faktas įvyko seniai. Juk ištis per tryluką metų anų dienų vaikai tapo suaugę. Tačiau mums, tų įvykių gyviems liudininkams, atrodo, jog visa tai vyko vakar. Teberegū, kaip į sostinės katedros aikštę gyva srovė plūsta ir plūsta minios iš visos Lietuvos. Petys liečia petį, ranka ieško rankos ir tvirtai susisėmusios, jos kyla, tarytum ragindamos, kad greitiau įvyktų stebuklas ten — Gedimino pilies bokšte.

Pagaliau ji pakyla! Kyla ir, iškilmingai plaikstydama vėlyje, sustoja stiebo viršūnėje. Iš tukstancijų krūtinų išsiveržia džiaugsmo šūksniai. Nenusakomam jauduliui nėra ribų!

— Stovėdamas aikštėje, su triukšmą žvelgiu į žmonių veidus, ieškodamas juose tikro patvirtinimo, jog tai — ne sapnas. Jaučiuosi visas persmelktas vien minties: „Pagaliau aš tave matau! Tave, dėl kurios pražuvo jaunystė ir vos neuatruko gyvybės siūlas. Juk 48-aisiais man buvo perskaitytas pats baisiausias nuosprendis: „Sušaudyti!“ Dabar, kai šalia stovėjęs jaunuolis paėmė mano ranką ir kartu su sava į pakelė aukštyn į viršų, krūptelėjau pagalvojęs: kokia laimė, kad tos mano rankos neišnėro iš sąnarių, kai kankinamas... buvau už jų pakabinamas!“ — taip apie tą dieną vėliau pasakojo Jonavos rajono centrinės ligoninės gydytojas onkologas, Lietuvos tremtinių sąjungos šio rajono skyriaus tarybos pirmininkas Antanas Gabužis.

Kur ir kad prasidėjo šio žmogaus fizinis ir moralinis kankinimas? Jis pasakojo:

„1944 metais Vasario 16 Panevėžio gimnazijoje (kur mokiausi šeštoje klasėje) pasklido atsisveikimas: trispalvės simboliais papuoštuose (vaikų rankomis) lapeliuose buvo parašyti žodžiai apie Tėvynės meilę, nepriklausomą Lietuvą. Raudonajame kampelyje stovėjo Stalino biustas. Kazkas pasakė: „O kur jo pykė? Ir pykė atsidarė. Iš popieriaus. Taip, pasak teisejų, buvo išniekintas didžiojo vado biustas, įžeista asmenybė“.

Apie tai aš gyvenime daug kartų galvojau, eidamas Golgotos keliu: juk protinga, stipri asmenybė iš to tik nusišypsotų, juolab, kad tas atributas Staliniui tikrai buvo būdingas. Juk pasaulyje ne vienas valstybės vadovas yra specialiai rinkęs apie juos sukurtus anekdotus, karikatūras. Deja, tai pamatęs mūsų komsorgas įvertino kitaip.

Tada „nusikaltėliai“ nebuvo išaiškinti, nes visi tylejome kaip kapas. Bet praėjus metams, kažkas, matyt, pamiršo atsargumą, prasitarė. Prasidėjo areštai, tardymai. Kaip tardytojas mums, paaugliams, „diegė

meilę tarybų valdžiai“ — mena meilę iki šiol. Ištis, „diegė“ ją ne tik mums, bet ir mūsų tėvams“.

Taip septintos klasės mokinukas Antanukas buvo nuvestas 10-čiai metų; penkeriems tremties, taip pat — be teisių. Bet Golgotos kelias, prasidėjęs 1945-aisiais, vos nenutruko čia pat, Lietuvoje.

Gydytojas Gabužis, atgimimo metais pamatęs televizijos laidą, kurioje žmonės iš Šilutės stengėsi atsiminti, kas guli Rainių kapinėse, pasakė: „Esu gyvas liudininkas. Į Šilutę mane atvežė jau nuo kankinimų paralyžiuotą. Lageryje buvo apie 5,000 kalinių. Moterų lageris buvo atitvertas atskirai. Mane įjungė į tokių pat kalinių brigadą. Laidojome mirusius kalėjime. Atsimenu, kokiom pastangom mes kasdavome duobes: atrodydavo, jog kasi sau, neišlipi. Balta kumelaitė per dieną į kapines atveždavo 8-12 lavonų“.

Ir vis tik Rainių kapinėse Antanukui išsikasti sau duobės nebuvo lemta. Išvežė į Šiaurės Kaukazą — Echiabastuso lagerį.

„Lietuvą išvydau netikėtai poketverčių metu, — toliau pasakojo gydytojas. — Pasakė: „Tavo banditus pagavo. Vaziuosi teisman į Vilniū“.

Vežė daugiau kaip mėnesį. „Banditų“ mūsų bylai buvo prigaudyta net 14. Vieni mokėsi, kėlėsi dirbo geležinkelio. Todėl patekome į rankas geležinkelio saugumui. Prisimenu, jo patalpos buvo Sodų gatvėje. Čia buvome sukišti į bausius, be jokių sanitarinių sąlygų rūšius.

Kankinimai prasidėjo iš naujo, bet aš jau buvau tarytum atbukęs skausmui. Teisė karo tribunolas. Aš posėdžiui metu pareiškiau, jog už tokį nusizengimą (nes nusikaltimu to negalima pavadinoti) mane turėtų teisti Respublikos liaudies teismas.

Pasirodo, iš mano pusės tai buvo „neregėtas žūlus“. Mane ir Rastiką nuteisė sušaudyti. Bet kažkodėl manęs nesusėdė, pakeitė 25 metais kalėjimo“.

Lageriai, etapai, lageriai. Be pavarėd, vardo, su numeriu ant nugaros SC — 509. Badas, stingdas šaltis, visam amžiui palikęs pėdsaką veide. Pagaliau — visiškai išsekimas iki 38 kilogramų.

„Kai didysis „tautų vadas“ paskutinį kartą padėjo savo prakeiktą pykėlį ir šaukštą, mes atgavome pavardes. Tik kažin, ar būčiau išlikęs, jei ne vienas labai geras žmogus, gydytojas Rubinskeinas. Taišeto lageryje stengėsi padėti visiems pabaltijietiams (grįžęs darbo Klaipėdoje, jau miręs — amžiną atilsį!). Tik ką labai gali padėti mirštantiesiems iš bado net ir gydytojas, be vaistų, kur ne ligonių pasveikimo, o jų mirties laukiamą? Norėčiau, kad žmonija žinotų (nors ir po daugelio metų) ką reiškia belaisvių maršas bado“.

Lagerio teritorijoje nebuvo nė vienos žolės ar šaknelės — viskas buvo suvalgyta, jei pavysdavu prisivilioti iš už tvoros katę ar šunėką, — būdavo tikra puota. Tik ir jie, vargšai, jausdamiesi aplinkui alsuojančią mirtį bijodavo prie mūsų prisitarti. O koks skanumynas pakępinta drebulės žievė! Išsiptuči, kaip obuolių pyragas, prisivalgė, žalios putos eina, vidurius paleidžia! — kartais juokėsi gydytojas. — Ir nieko! Išmitau! Juolab, kad man pagaliau „nuėmė 15 metų“.

„Taip, badu mirštantiesiems viskas buvo valgoma, — tęsė gydytojo Gabužio pasakojimą

tokį pat kancijų kelią nuėjusi šios ligoninės vyr. medicinos sesuo Judita Matukaitė — Skodienė, išvežta iš Dusetų kolektyvizacijos metais. — Valgydavom maumedžių spyglius, pušų ūgius, iš žolių lapų keptą „lepioską“. Kai iš Lietuvos gavome pirmąjį siuntinį, tai jau mano senelis nę kasnio nuryti negalėjo. Taip ir mirė. Nors tada man buvo tik šešeri, bet visa tai giliai įstrigo širdyje ir ilgisi kiekvieną kartą, kai matau silpną ligonį“.

Apie žiauriai šeimos tragediją papasakojo ir šiame kolektyve dirbusi pediatrė Meilutė — Marija Raštikytė — Alksnienė, prieškarinės Lietuvos ministro Stasio Raštikio dukra.

Kai žmonos įkalbėtas Raštikis 1941 metais pasitraukė į užsienį, Raštikienė buvo suimta ir tardoma. Tuo metu trys jų mažametės dukros (Meilutė tada buvo 4, mažiausiai 1 metai) ir Raštikienės aštuoniasdešimtmetiai tėvai buvo išvežti į Altajaus kraštą. Ten tuoj mirė senolis ir mažiausia Raštikytė. Motiną Lietuvoje išgelbėjo karas. Ji išvyko pas vyrą į JAV.

„1946 metais mus su sėute Verute ir sėnele išvežė į Vilnių, fotografavo prie katedros, skelbė spaudoje. Pasirodo, — buvo masalas tėvams, kad šie grįžti į Lietuvą. Girdi, niekas čia jų nebus. O kai šie nepatikėjo, mus vėl griebė išvežti. Bet... sučiupo tik sėnelę. Mes pabėgom ir išsiskyrusios slapstėmės svetimom pavardėm. Daug gerų žmonių mus slėpė, globojo. Jų mės niekada neužmiršim“, — susigraudinus pasakojo Meilutė, pridurdama, jog jų senelės palaikai ilisii prie Barnaulo (Kamenyji Abi), per jos ir kitų tremtinių kaulus dunda traukiniai — nutiestas geležinkelis.

Su motina Raštikytė pasimatė tik 1987 metais (po 48 metų) Los Angeles, CA. Tėvo jau nebeįmatė, jis mirė 1985 m., parąšęs kelis toms prisiminimus.

Šiuos šurpius pasakojimus užrašiau nuvykusi komandiruotėn jau laisvės metais, nes žinojau, kad Jonavos rajone užregistruota net 1,400 buvusių tremtinių. Keturiolika jų dirbo centrinėje ligoninėje (vos grįžė iš tremties, jie kibo į mokslus, išigijo specialybes). Čia pateikiu tik dalėlę tų pasakojimų. Visų kancijų nenupasakosi, ir šimtuose tomų neaprašysi. Bet jas prisimenam kiekvieną kartą, kai kas nors, nesuprasdamas mūsų tautos žingsnių, drąsos ir stiprybės šaltinių, klausia: „Kaip jums tai pavyko?“

Taip, pavyko. Sakoma, jog mirštancio žmogaus organizmas sutelkia visas savo gyvybingiausias jėgas. Gal tokie procesai vyksta ir tautoje? Tikrai į tai panašu.

Dainuojau Lietuvą kaip džiaugsmą, išaugusį iš pelenų, kaip savo rūpestį didžiausią, kuriuo lyg vieškeliu einu.

— dainuoja vėl lietuviai šiandien. Dainuoja, nors rūpestių turi daug. Juk per pusę amžiaus, praleisto už „geležinės uždangos“, pasaulio visuomenės nužengė ganėtinai toli. Bet žengti tais „vieškeliais“, minimais mūsų mylimo poeto Justino Marcinkevičiaus, jau kur kas lengviau nei atkelti mažai tautai sunkios, anot, a.a. JAV prezidento Ronald Reagan, „blogio imperijos“ vartus.

S.m. birželio mėnesį valstybės įmonė „Lietuvos paštas“ ir apyvarčia išleido pašto ženklą, skirtą Lietuvoje 1939–1940 m. dirbusio Japonijos konsulo Chiune Sugihara atminimui. Konsulas, Antrąjo pasaulinio karo metu gyvendamas Kaune ir rizikuodamas savo karjera ir net gyvybe, padėjo Lietuvos žydams, karo metais išduodamas daugiau kaip 6,000 vizų, su kuriomis jie galėjo išsigelbėti — per Sovietų Sąjungą patekti į Japoniją ir taip išvengti holokausto.

Kestučio Vanago (Elta) nuotr.

SUSISIEKIMO SEKTORIJE DIDŽIAUSIAS...

Atkelta iš 3 psl.

Tiek pat navigacija tęsėsi ir 11,0 km Nemuno upės ruože Druskininkai—Liškiai.

Tikriausiai dar ne visi žino, jog Nemuno dalis nuo Klaipėdos iki Kauno yra tarptautinės reikšmės vidaus vandenų kelias, įtrauktas į Europos vidaus vandenų kelių tinklą. Siekiant sukurti Lietuvoje vieningą vidaus vandenų kelių sistemą nuo Kauno iki Klaipėdos bus vykdomas jos infrastruktūros perstatymas, pritaikant keilvių bei krovininių vežimui. Taip pat numatoma vykdyti priekplaukų, privažiuojamųjų kelių, automobilių stovėjimo aikštelių statybą.

Mūsų šalies teritorijos bendrojo plano įgyvendinimo priemonių plane, patvirtintame Vyriausybės 2003 m. gruodžio 9 d. nutarime, numatyta iki 2010 m. užtikrinti IV klasės standartų atitinkančių trasą Nemunu iki Kauno, rekonstruoti esamus uostus, 2006-2007 metais atnaujinti keilvių susisiekimą tarp Kauno ir Nidos. Lėšas šioms priemonėms įgyvendinti planuojama gauti iš Europos Sąjungos. Prieš pradėdant rengti tokius daug kainuojančius projektus būtina atlikti galimybių studijas bei poveikio aplinkai vertinimą. Valstybės įmonė Vidaus vandens kelių direkcija planuoja 2005 metais atlikti tokią studiją bei poveikio aplinkai vertinimą.

Taip pat rengiamas Nemuno upės turistinės trasos infrastruktūros plėtros projektas. Vyresniosios lietuvių išeivijos kartos žmonės tikriausiai dar su nostalgija prisimena tuos laikus, kai į pajūrį iš Kauno, kitų vietovių, garlaiviais leidavosi į tolimą, bet pakankamai romantišką kelionę. Malonu, kad mūsų verslo atstovai ir valstybės emėsi iniciatyvos atgaivinti tokį nepelnytai primirštą verslą. Dabartiniu metu rengiamas projektas apima trylia savi-valdybių ir bus pradėtas įgyvendinti dar šiemet. Įgyvendinus šį projektą Nemuno upėje

bus pastatyta 17 naujų mobilių priekplaukų Pagėgių, Jurbarko, Šakių, Kauno, Prienų, Alytaus ir Varenos rajonų savivaldybėse, taip pat rekonstruotos 9 stacionarios priekplaukos Šilutės, Jurbarko rajonų, Kauno, Birštono, Alytaus miestų ir Druskininkų savivaldybėse. Kartu bus plečiama ir priekplaukų infrastruktūra.

— Kokią išivaizduojate ateities transporto sistemą?

— Man labai artimas yra Japonijos susisiekimo sistemos pavyzdys. Šioje šalyje pagrindinė, patogiausia ir, beje, greičiausia transporto priemonė — traukiniai. Greitųjų traukinių trasos jungia visus didžiausius šios šalies miestus. Traukiniai yra patogiausia susisiekimo priemonė ir pačiuose miestuose. Todėl Lietuvos susisiekimo sistemos ateitį aš pirmiausiai siečiau su greitaisiais traukinių sistemomis išvystymu. Be abejo, šiais greitaisiais traukiniais mes galėsime greitai ir patogiai pasiekti ir didžiausius Europos miestus. Be abejo, visi didieji Lietuvos miestai turės aplinkkelių, nieko nebestebins didžiuliai modernūs 4–5 aukštų viadukai, padėsiantys išskaidyti didžiulį automobilių srautą.

Manau, jog ateities Lietuvos transporto sistema — tai ir ekologiškas transportas, kurio išmetamos dujos mažiau kenkia žmonių sveikatai, saugus automobiliai ir kur kas kultūringesni nei dabar vairuojami. Be to, vilnuosi, kad „bomotorės“ (tokios kaip dviračiai), ar labai mažos ir ekologiškos transporto priemonės mūsų visuomenėje taps vis populiarsnės. Tikiu, kad ateities Lietuvoje, kaip kad dabar Amerikoje ar Olandijoje, nebus nieko nenormalaus vykti į darbą, pvz., dviračiu ar kita be motore transporto priemone. Taigi, esu karštai įsitikinęs, jog ateities Lietuva — tai ir smarkiai išplėtotas jūrų transportas, uostai, į kuriuos užsuka ir didieji pasaulio kruiziniai laivai.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

PER ŽOLINES, RUGPJŪČIO 15 D., 1 v.p.p. vyks lietuviškos pamaldos Šv. Onos bažnyčioje, Beverly Shores, IN. Šv. Mišias aukos kun. Antanas Gražulis, JS. Visi kviečiami.

KRISTINA LAPENYTĖ-BAREIKIENĖ, Liet. tyrimų ir studijų centro bendradarbė, dalyvaus Lietuviškų studijų savaitėje Dainavoje. Savo pranešime, rugpjūčio 25 d., ji apžvelgs vėliausius kultūrinius leidinius Lietuvoje. Lietuviškų studijų savaitė vyks rugpjūčio 22-29 d. Dėl registracijos prašome kreiptis adresu: Jonas Urbanas, 1418 W. Elmwood Ave., Clawson, MI. tel. 248-435-0209.

RUGPJŪČIO 20 D., 7 V.V., JAUNIMO centro Čiurlionio galerijoje atidaro Elytės Balkytės-Zubis retrospektyvinę parodą, kuri vyks 2 savaites. Visi maloniai kviečiami apsilankyti.

KVIEČIAME VISUS SMAGIAI praleisti sekmadienio popietę Ateitininkų namų ažuolyne. Galėsite pasigardžiuoti vietoje kepamais šašlykais, nuotaikingai pasišokti grojant Antano Andriekauso vadovaujamai grupei, taip pat išbandyti savo laimę loterijoje bei atsigaivinti puikiais gėrimais. Gegužinė įvyks rugpjūčio 15 d., sekmadienį, adresu: 12690 S. Archer Ave. Dėl informacijos skambinti tel. 773-523-7205. Organizuoja gen. T. Daukanto Jūros Šaulių kuopa.

RUGSĖJO 18 D. Į ČIKAGĄ ATVYKTA naujai susikūrus Los Angeles teatras „Sezono pauzės“. Jaunimo centro didžiojoje salėje žiūrovai matys režisieriaus Alekso Mickaus pastatymą „Gailestio sėkla“, pagal V. Hugo „Vargdieniai“. JAV LB Kultūros taryba džiaugiasi, kad kultūrinė veikla Amerikos lietuvių tarpe tarpsta.

DĖKOJAME dosniesiems rėmėjams!

Eugenijus P. Vilkas iš Valencija, CA, grąžino laimėjimo bilietėlių šakneles kartu pridėdamas 40 dol. auką „Draugo“ leidybai stiprinti. Skaitytųjų dosnumas visuomet stiprina laikraščio leidybą, redakcijos ir kitų darbuotojų pasiryžimą dar labiau tobulinti seniausią visame pasaulyje lietuvišką laikraštį ir jį vesti į 100 metų ir toliau ateitin. Ačiū!

Lithuanian Credit Union, Los Angeles, CA, ne tik prenumeruoja „Draugą“, visuomet laiku pratešia jo prenumeratą, bet jau grąžino laimėjimo bilietėlių šakneles, pridėdant dar 40 dol. auką. Labai ačiū.

Emilis Sinkys iš Santa Monica, CA, grąžindamas laimėjimo bilietėlių šakneles, pridėjo 40 dol. auką. Dėkojame!

A.L. Čepulis, M.D., Willoughby Hills, OH, kartu su grąžinamomis laimėjimo bilietėlių šaknelėmis parėmė „Draugą“ 40 dol. auka. Ačiū!

Auris Jarašius, Santa Monica, CA, grąžindamas laimėjimo bilietėlių šakneles, atsiuntė ir 40 dol. auką „Draugui“. Širdingas dėkui!

Stefanija K. Grikenis iš Oak Lawn, IL, jau suskubo grąžinti laimėjimo bilietėlių šakneles ir apdovanojo „Draugą“ 50 dol. auka. Nuširdžiai dėkojame.

Ona Mironienė, gyv. Paso Robles, CA, atsiuntė „Draugui“ 100 dol. auką. Nuširdžiai ją užjaučiame dėl vyro, rašytojo Andriaus Mirono-Norimo mirties ir dėkojame už auką.

Kun. V. Valkavičius, gyv. Marlborough, MA, atnaujindamas prenumeratą, atsiuntė „Draugui“ ir 40 dol. auką. Ačiū!

Leokadija Packauskas iš Leland, NC, apmokėjo dviejų „Draugų“ prenumeratą ir dar pridėjo 50 dol. auką. Jei tokių dosnių skaitytojų, parūpinančių ir kitiems „Draugo“ prenumeratą būtų daugiau, lietuviška spauda dar ilgiau gyvotų. Labai ačiū!

Algis Garsys, gyv. Tampa, FL, siūsdamas prenumeratos mokestį, parėmė „Draugą“ leidybą 50 dol. auka. Esame dėkingi.

Dr. Pranas Budininkas iš St. Pete Beach, FL, kartu su „Draugo“ prenumeratos mokestiu atsiuntė 50 dol. auką. Labai dėkui.

B. Gasparaitis iš Tamarac, FL, parėmė „Draugą“ leidybą 50 dol. auka. Širdingas ačiū!

Kazys Rožanskas, anksčiau gyvenęs Čikagoje, o dabar jau Vilniuje, nepamiršta savo „Draugo“ — ne tik toliau prenumeruoja, bet atsiuntė dar 50 dol. auką. Dėkojame!

Kazė Brazas iš Oak Lawn, IL, užsimokėdama už kitų metų prenumeratą, dar padovanojo „Draugui“ 50 dol. auką. Ačiū!

Emma Venckus, gyv. Oak Lawn, IL, atsilygindama už „Draugo“ prenumeratą, pridėjo dar 50 dol. laikraščio leidybai paremti. Nuširdus ačiū!

SKELBIMAI

• **PIGIAUSIA — NE PATIKIMIAUSIA!** Kortelės dažnai nesuveikia. Paskutinės minutės nutrupa. O kaip su bendrovėmis, kurių centrinės net ne JAV ir siūlo „ypatingus įkainius“? Dažniausiai tai prastas internetinio tipo, o ne telefoninis ryšys. Protingas vartotojas renkasi amerikiečių firmą (įst. 1993 m.) LITCOM. Į Lietuvą iš namų ar mobilaus telefono TIK 11,9 ct., o JAV — 4,9 ct. Jokių mėnesinių mokesčių, jokių papildomų kodų. Išsklaidę gaunate su savo vietine sąskaita. Registruokitės lietuviškai 708-386-0556. Taupykite šiandien su LITCOM! Dėmesio! Įkainis galioja tik naujiems klientams!

Lietuvos saulės spinduliai virš Beverly Shores ažuolyno

Skulptoriaus Jurgio Daugvilos meno kūrinio dalis. Kryžius buvo pastatytas Grand Rapids, MI, Lietuvių kapinėse.

Beverly Shores, Indiana pasididžiavimas, į vakarus nuo Čikagos apie 60 mylių — grožybų grožybė su medumi kvepiančiu mišku, su smelio kopomis, vėlgį su ežerų panosėj, didumu — kiek akys užmato, nubangavusiu iki dangaus pakraščio, kur raudona saulė nusileidžia į nakties sapnų karalystę.

Čia yra mūsų Baltija, mūsų Palangos jūra, svajingai rami, tyli, rodos viliojanti Jūratės ir Kastyčio meilės pasakos dainas išsklaidyti...

Čia mūsų Baltija, mūsų Palangos jūra apdainuota Egles žalčių karalienės operos arijomis, kurias dainavo žymieji solistai Algirdas Brazis ir

Jonas Vaznelis, iš Michianas į Čikagos operos repetitijas (70 mylių) skubantis Vytautas Šimkus.

Čia subegom ir įsikūrėm išsiilgę Lietuvos, atsakys Beverly Shores lietuviai, toliau į rytus — Michianos tėvynainiai, dar toliau — Union Pier, Lakeside, Harbert, keli šimtai jų — lietuviškos duonos augintiniai, savo miežius skystio globėjai.

Nenuostabu, kad į šį grožybų kraštą suvažiuo, subego daug menininkų. Sekmadienį, rugpjūčio 8 d., 1-4 val. p.p. Beverly Shores geležinkelio stotyje, vyko lietuvių dailininkų paroda. Šiame istoriniame name, kurio atnaujinimui išleista apie 500,000 dolerių, yra įrengta meno galerija. Paroda vyks iki rugpjūčio 29 d. Dalyvauja 8 dailininkės, 4 dailininkai, 1 fotografas. Lietuvoje gimę dailininkai: Maria Ambrozaitis, Janina Marks, dr. Marija Meškauskas, Ada Sutkus, Jurgis Daugvila. JAV gimę Rita Dagys, Rasa Sutkus, Indrė Lukas, Julie Kasniūnas, Audi Ambrozaitis ir fotografas dr. Darius Bartkus. Trys mirę dailininkai: Viktoras Petravičius, Adolfas Valeša, Mikas Šileikis.

Beverly Shores Jonų visados būdavo daug, tad ir Joninių šventė išskirtinai, gaivališkai džiaugsminga. Susibėgdavome pasveikinti Joną Mildažį ar Joną Jurkūną. Dabar jiedu kaitinasi Floridoje, mus užmiršę. Bet mes tradicinės šventės neužmiršome. Joną ir Nataliją pasveikinti, pasisvečiuoti, su poetu Binkiu, sodybos grožiu apsvaigę, traukdavome jo eiles:

„Visas kraštas (atseit, sodyba) — vienos gėlės! Ar čia žemė, ar čia rojus?“ Tokia jų daugybė, tokia grožybė. Neatsistebėsi, neatsigrožėsi. Čia vis spindi Lietuvos saulės spinduliai, paskleidę džiūsišką meilę ir šypsena papuoštą žemaitišką nuosirdumą, draugiškumą.

Šią vasarą Jono šeima Joninių šventės keliu keliavo į savo gimtinės bažnyčią, o mes tą sekmadienį skaitėme Šv. Jono evangeliją. Tai ir liko poeto Binkio daina neišdainuota.

Rugpjūčio 22 d. Beverly Shores Lituanicos parke vyks labai didelė šventė, visos šiaurės Indianos lietuvių suvažiuojimas — gegužinė, rengiama Beverly Shores lietuvių klubo. Tai tradicinė vasaros meto šventė. Visada iškilmingai nuotaikinga. Pagerbdami Lietuvos didvyrius Darius ir Girėną, rankomis susikabinę apskume jų paminklą ir ežerėlį, pajusime savo genties rankų šilumą ir virpėjimą ir pasiūskim Lietuvos prezidentui iš tėvynės meilės jausmų plaukiantį šūkį: Lietuvos prezidente Valdai Adamkai! Išvesk Lietuvą — mūsų genties didvyrių Dariaus ir Girėno žemę, didžiadvasio Lietuvos valstybės įkūrėjo — karaliaus Mindaugo šventą žemę, jos gyventojus iš nuoskaudų, vargo į šviesesnę ateitį, apvalyk politikų, valdantiųjų biurokratų sąžinę, kad jie duotų priesaiką valstybei, savo šeimai — giminei, būtų pavyzdžiu savo vaikams, anūkams — tik Dieve padėk! Pastatykime savo širdyse gyvus Valdovų rūmus.

Vytautas Butvilas-Kasniūnas

Beverly Shores Lietuvių klubo valdyba su paskaitininke (viduryje) Viva Ona Bartkus. Iš kairės: pirmininkas Jonas Vaznelis, sekr. Laima Novickienė, vicepir. Vytautas Šimkus ir izd. Juozas Noreika.

Nuotr. Vytauto Kasniūno.

„Draugo“ KNYGYNĖLYJE

Antanas Paškus

MEILĖ ŽMOGAUS PAŠAUKIMAS

Paskutiniai dešimtmečiai siaubingai išjudino žmogiskos meilės klotus. Pavertė ją nuolaužomis ne vien tik teoriniuose svarstymuose, bet ir praktiniame gyvenime. Vieniems ji tapo biologiniu fenomenu, kitiems cheminiu patrauklumu ar akimirkos įgeidžiu. Taip pat ir kasdieninės patirties aplinkoje galima įžūrėti meilės sampratą išsigimimą, ir pačios meilės nusikurdimą, sumenkinimą. Neatrodė, kad nūdienė meilės idėja apimtų draugystę, pagarbą, pakantumą, užuojautą, džiaugsmą, gerumą, paslaugumą ar tą pamatinį altruizmą, kuriuo remiasi kito asmens buvimo pripažinimas.

Šioje knygoje, visų čia svarstomų klausimų prieiga nėra moralinė (ne moralizuojanti), o, sakykime, religinė-psichologinė, religinė platinėja prasme. Vis dėlto meilės

„klotų kroviny“ išryškinamas krikščioniškosios meilės šviesa. Tačiau ir nekrikščioniškosios nuostatos skaitytojas ras, autoriaus įsitikinimu, pagalbių įžvalgų. (Antanas Paškus) Knygos kaina 8 dol. Norintieji įsigyti šią ar kitas knygas, skambinkite į „Draugo“ knygynėlį, tel. 773-585-9500.

MOKSLEIVIŲ dėmesiui!

Atidaroma neakivaizdinė aukštesniosios liuanistinės mokyklos klasė. Baigę 8 klases kasdieninėje mokykloje, mokiniai mokysis nenustoję, o tęsia mokslą 9 kl. Lituanistinis švietimas taip pat neturėtų baigtis, tačiau aukštesniųjų klasių nėra visose mokyklose.

Kad liuanistinis švietimas būtų prieinamas visiems 9-12 klasių mokiniams, „Aušros“ aukštesnioji liuanistinė mokykla priima ir neakivaizdinę klasę. Priimami lietuviškai kalbantys mokiniai nuo 13 m. amžiaus, liuanistinėje mokykloje arba Lietuvoje baigę 8 kl. arba tolygaus liuanistinio išsilavinimo. Kreiptis į mokytoją Vidą Bučienę, tel. 206-481-06537.

Jaunesniųjų mokinių tėvelių dėmesiui. Prieš du metus pradėtos neakivaizdinės pamokos, 1-4 kl. mokiniams, tęsiamos toliau. Susisiekiame su švietimo tarybos nare V. Radveniene, tel. 818-546-8699.

PASINAUDOKITE „DRAUGO“ SPAUSTUVĖS PATARNAVIMAI

Dienraštis „Draugas“ spausdinamas modernioje, savoje spaustuvėje. Lietuvių tarpe nėra kitos modernesnės spaustuvės visoje Amerikoje.

„Draugo“ spaustuvė spausdina lietuviškas knygas, žurnalus, laikraščius, programas, pakvietimus, plakatus, bilietus, reklamines brošiūras, vokus su adresais, paruošia oficialių laiškų popierių su siunteejo, organizacijų adresais, pasirinktais šūkiais.

Nedaug yra spaudos darbų, kurių dienraščio „Draugo“ spaustuvė negalėtų atlikti.

Kiekvienas spaudos darbas, duotas „Draugo“ spaustuvei, yra

parama dienraščiui. „Draugas“ turi atlikti daug papildomų spaudos darbų, kad galėtų išlaikyti ir daryti pažangą. Kviečiame visas organizacijas ir programų vadovus bei kitų lietuviškų draugijų vadovybę pasinaudoti „Draugo“ spaustuvės patarnavimu. Atvykite bent pasiteirauti kainų ir sužinoti, ką mūsų spaustuvė gali jums suteikti.

Remkite „Draugą“, kuris palaiko lietuvių kultūrinį gyvenimą išeivijoje — duokite spaudos darbus „Draugo“ spaustuvei. Juk „Draugas“ stengiasi aprašyti visus renginius ir organizacijas, todėl nėra kito tokio, išvija jungiančio, veiksnio, kaip „Draugas“.

Visais spaudos darbų reikalais teiraukitės:

Valentinas Krumpis

DRAUGAS 4545 W. 63 Street, Chicago, IL 60629

Tel.: 773-585-9500; Fax: 773-585-8284